

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.3.2014.
COM(2014) 180 final

ANNEXES 1 to 5

PRILOZI

Prijedlogu

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda, izmjeni Uredbe (EU)
br. XXX/XXX Europskog parlamenta i Vijeća [Uredba o službenim kontrolama] i
stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007**

{SWD(2014) 65 final}
{SWD(2014) 66 final}

PRILOG I.

OSTALI PROIZVODI IZ ČLANKA 2. STAVKA 1.

- kvasci koji se upotrebljavaju kao hrana ili hrana za životinje,
- pivo,
- maté čaj,
- ekstrakti, esencije i koncentрати kave, čaja i maté čaja te pripravci na temelju tih proizvoda ili na temelju kave, čaja i maté čaja; pržena cikorija i ostali prženi nadomjesci kave te njihovi ekstrakti, esencije i koncentрати,
- voćni nektari,
- kakao pasta, maslac, mast, ulje i prah; čokolada i ostali prehrambeni proizvodi koji sadržavaju kakao,
- proizvodi od šećera,
- proizvodi od žitarica, brašna, škroba ili mlijeka; slastičarski proizvodi,
- juhe,
- umaci,
- kuhani obroci,
- sladoled,
- aromatizirani jogurti, jogurti koji sadržavaju dodano voće, orašaste plodove ili kakao,
- morska sol,
- prirodne gume i smole,
- pelud,
- pčelinji vosak,
- eterična ulja,
- jaka alkoholna pića, pod uvjetom da je etilni alkohol koji se upotrebljava za proizvodnju jakih alkoholnih pića isključivo poljoprivrednog podrijetla.

PRILOG II.
POSEBNA PRAVILA PROIZVODNJE IZ POGLAVLJA III.

Dio I.: Pravila za proizvodnju bilja

Osim pravila proizvodnje koja su utvrđena u člancima 7. do 10., na ekološku proizvodnju bilja primjenjuju se i pravila navedena u ovom dijelu.

1. Opći zahtjevi

- 1.1. Zabranjen je hidroponski uzgoj, to jest metoda uzgoja bilja čije se korijenje nalazi samo u otopini nutrijenata ili u inertnom mediju kojemu je dodana otopina nutrijenata.
- 1.2. Sve primijenjene tehnike proizvodnje bilja moraju sprječavati ili smanjivati na najmanju moguću razinu onečišćenje okoliša.
- 1.3. Prijelaz na ekološku proizvodnju
 - 1.3.1. Da bi se bilje i biljni proizvodi mogli smatrati ekološkim, pravila proizvodnje kako su utvrđena u ovoj Uredbi morala su biti primijenjena na česticama tijekom prijelaznog razdoblja od najmanje dvije godine prije sjetve ili, kod travnjaka ili krmnih trajnica, najmanje dvije godine prije njihove upotrebe kao hrane za životinje iz ekološkog uzgoja ili, kod trajnih kultura koje nisu krma, najmanje tri godine prije prve berbe/žetve ekoloških proizvoda.
 - 1.3.2. U slučajevima kada je zemljište onečišćeno proizvodima koji nisu odobreni za ekološku proizvodnju nadležno tijelo može donijeti odluku o produljenju prijelaznog razdoblja iz točke 1.3.1.
 - 1.3.3. U slučaju tretiranja sredstvom koje nije odobreno za ekološku proizvodnju nadležno tijelo zahtijeva novo prijelazno razdoblje u skladu s točkom 1.3.1.

To se razdoblje može skratiti u sljedeća dva slučaja:

 - (a) tretiranje sredstvom koje nije odobreno za ekološku proizvodnju provodi se kao dio obvezne mjere suzbijanja štetnika ili korova, uključujući karantenske organizme ili invazivne vrste, koju je naredilo nadležno tijelo države članice;
 - (b) tretiranje sredstvom koje nije odobreno za ekološku proizvodnju provodi se kao dio znanstvenih ispitivanja koje je odobrilo nadležno tijelo države članice.
 - 1.3.4. U slučajevima iz točaka 1.3.2. i 1.3.3., trajanje prijelaznog razdoblja utvrđuje se uzimajući u obzir sljedeće:
 - (a) proces razgradnje predmetnog sredstva takav je da jamči da će na kraju prijelaznog razdoblja biti neznatna razina ostataka u tlu i, kod trajnih kultura, u biljci;
 - (b) nakon tretiranja urode se ne smije prodavati upućujući na metode ekološke proizvodnje.
 - 1.3.5. Za zemljište povezano s ekološkim uzgojem stoke vrijede sljedeća posebna pravila o prijelaznom razdoblju:
 - 1.3.5.1. Pravila o prijelaznom razdoblju primjenjuju se na cijelu površinu proizvodne jedinice na kojoj se proizvodi hrana za životinje.

1.3.5.2. Neovisno o točki 1.3.5.1., trajanje prijelaznog razdoblja može se skratiti na godinu dana za pašnjake i druge otvorene prostore koje upotrebljavaju životinje koje nisu biljojedi.

1.4. Podrijetlo biljaka uključujući biljni reproduksijski materijal

1.4.1. Za proizvodnju biljaka i biljnih proizvoda upotrebljava se samo ekološki proizveden biljni reproduksijski materijal. U tu svrhu, biljke namijenjene proizvodnji biljnoga reproduksijskog materijala i, gdje je primjenjivo, matična biljka proizvedene su u skladu s ovom Uredbom barem u jednoj generaciji, ili u slučaju višegodišnjih kultura, barem u jednoj generaciji tijekom dviju sezona rasta.

1.4.2. Upotreba biljnoga reproduksijskog materijala koji nije iz ekološke proizvodnje

Biljni reproduksijski materijal koji nije iz ekološke proizvodnje može se upotrebljavati jedino ako potječe iz proizvodne jedinice koja prelazi na ekološku proizvodnju ili ako je to opravdano za upotrebu u istraživanju, ispitivanju u malim terenskim pokusima ili za potrebe očuvanja sorte koje je odobrilo nadležno tijelo države članice.

1.5. Gospodarenje tlom i gnojidba

1.5.1. U ekološkoj proizvodnji bilja primjenjuju se postupci obrade tla i uzgoja kultura kojima se održava ili povećava razina organskih tvari u tlu, povećava stabilnost i biološka raznolikost tla i sprječava zbijanje i erozija tla.

1.5.2. Plodnost i biološka aktivnost tla održavaju se i povećavaju višegodišnjim plodoredom, koji uključuje mahunarke i druge kulture za zelenu gnojidbu te upotrebom stajskog gnojiva ili materijala organskog podrijetla, po mogućnosti kompostiranih, iz ekološke proizvodnje.

1.5.3. Kada hranidbene potrebe bilja nije moguće zadovoljiti mjerama predviđenima u točkama 1.5.1. i 1.5.2., mogu se upotrebljavati jedino gnojiva i poboljšivači tla koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19., i to u samo u mjeri u kojoj je to potrebno.

1.5.4. Ukupna količina stajskog gnoja, kako je određen u Direktivi Vijeća 91/676/EEZ¹, koji se upotrebljava na poljoprivrednom gospodarstvu ne smije prelaziti 170 kg dušika godišnje po hektaru upotrijebljene poljoprivredne površine. To ograničenje vrijedi samo za stajski gnoj, osušeni stajski gnoj i dehidrirani gnoj peradi, kompostirane životinjske izmete, uključujući gnoj peradi, kompostirani stajski gnoj i tekuće životinjske izmete.

1.5.5. Poljoprivredna gospodarstva s ekološkom proizvodnjom mogu sklopiti ugovore o suradnji u pisanom obliku isključivo s drugim poljoprivrednim gospodarstvima i poduzećima koja udovoljavaju pravilima ekološke proizvodnje, s ciljem raspodjele suvišnoga gnoja iz ekološkog uzgoja. Najviša dopuštena granica iz točke 1.5.4. izračunava se na temelju svih jedinica ekološke proizvodnje obuhvaćenih takvom suradnjom.

1.5.6. Mogu se upotrebljavati pripravci mikroorganizama za poboljšanje cjelokupnog stanja tla ili raspoloživosti hranjivih tvari u tlu ili u usjevima.

1.5.7. Za aktiviranje komposta mogu se upotrebljavati odgovarajući pripravci na bazi bilja ili pripravci mikroorganizama.

¹ Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31.12.1991., str. 1.).

- 1.5.8. Ne smiju se upotrebljavati mineralna dušična gnojiva.
- 1.6. Nadzor nad štetnicima i korovima
- 1.6.1. Sprečavanje štete koju uzrokuju štetnici i korovi u prvom se redu provodi zaštitom s pomoću:
- prirodnih neprijatelja,
 - izbora vrsta, sorti i heterogenog materijala,
 - plodoreda,
 - tehnika obrade tla kao što je biofumigacija i
 - toplinskim procesima kao što su solarizacija i parenje tla (do u dubinu od najviše 10 cm).
- 1.6.2. Kada se bilje ne može primjereno zaštititi od štetnika mjerama iz točke 1.6.1. ili ako se utvrdi da je neka kultura ugrožena, mogu se upotrebljavati jedino sredstva koja su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19., i to u samo u potrebnom obimu.
- 1.6.3. Kod proizvoda koji se upotrebljavaju u klopama ili raspršivačima, osim feromonskih raspršivača, klopke ili raspršivači moraju spriječiti prodiranje tvari u okoliš i spriječiti dodir između tvari i usjeva koji se obrađuje. Klopke se nakon upotrebe sakupljaju i sigurno zbrinjavaju.
- 1.7. Proizvodi koji se upotrebljavaju za čišćenje i dezinfekciju
- Što se tiče čišćenja i dezinfekcije, upotrebljavaju se samo sredstva za čišćenje i dezinfekciju u biljnoj proizvodnji koja su odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.

2. Zahtjevi u pogledu posebnog bilja ili biljnih proizvoda

2.1. Pravila za uzgoj gljiva

Za uzgoj gljiva mogu se upotrebljavati supstrati ako su kompostirani isključivo iz sljedećih sastojaka:

- (a) stajskog gnoja i životinjskog izmeta:
 - i. s poljoprivrednih gospodarstava koja uzgajaju prema pravilima ekološke proizvodnje ili
 - ii. iz točke 1.5.3. i to jedino ako proizvod iz točke i. nije dostupan i pod uvjetom da taj stajski gnoj i životinjski izmet ne premašuju 25 % mase ukupnih sastojaka supstrata prije kompostiranja, isključujući pokrivni materijal i dodanu vodu;
 - (b) proizvoda poljoprivrednog podrijetla osim onih iz točke (a), s poljoprivrednih gospodarstava koja uzgajaju u skladu s pravilima ekološke proizvodnje;
 - (c) treseta koji nije kemijski tretiran;
 - (d) drva koje nakon sječe nije tretirano kemijskim proizvodima;
 - (e) mineralnih proizvoda iz točke 1.5.3., vode i tla.
- 2.2. Pravila za sakupljanje samoniklog bilja

Sakupljanje divljih biljaka i dijelova divljih biljaka koje samoniklo rastu u neobrađenim područjima, šumama i poljoprivrednim područjima smatra se ekološkom proizvodnjom pod uvjetom da:

- (a) ta područja tijekom razdoblja od najmanje tri godine prije sakupljanja nisu bila tretirana nikakvim sredstvima osim onima koja su odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.;
- (b) sakupljanje ne utječe na stabilnost prirodnog staništa ili na održanje vrste u području sakupljanja.

Dio II.: Pravila za uzgoj stoke

Osim pravila proizvodnje koja su utvrđena u člancima 7., 8., 9. i 11., na uzgoj stoke primjenjuju se i pravila utvrđena u ovom dijelu.

1. Opći zahtjevi

- 1.1. Zabranjuje se uzgoj stoke bez zemljišta ako poljoprivrednik koji se bavi uzgojem stoke ne gospodari poljoprivrednim zemljištem i s drugim poljoprivrednikom nije sklopio pisani ugovor o suradnji.
- 1.2. Prijelaz na ekološku proizvodnju
 - 1.2.1. Prijelazno razdoblje započinje najranije kada poljoprivrednik o svojoj djelatnosti obavijesti nadležna tijela i svoje gospodarstvo podvrgne sustavu kontrole u skladu s ovom Uredbom.
 - 1.2.2. U točki 2. navedena su prijelazna razdoblja za pojedine tipove uzgoja životinja.
 - 1.2.3. Životinje uzgojene i proizvodi životinjskog podrijetla proizvedeni tijekom prijelaznog razdoblja ne smiju se stavljati na tržište kao ekološki.
 - 1.2.4. Životinje i proizvodi životinjskog podrijetla mogu se smatrati ekološkima na kraju prijelaznog razdoblja ako postoji istovremeno prijelazno razdoblje za cjelokupnu proizvodnu jedinicu uključujući stoku, pašnjak i svako zemljište koje se upotrebljava za hranu za životinje.
- 1.3. Podrijetlo životinja
 - 1.3.1. Životinje u ekološkoj proizvodnji moraju biti okoćene i uzgojene na ekološkom poljoprivrednom gospodarstvu.
 - 1.3.2. Životinje i njihovi proizvodi koji se na početku prijelaznog razdoblja već nalaze na poljoprivrednom gospodarstvu mogu se smatrati ekološkima po isteku prijelaznog razdoblja iz točke 2.;
 - 1.3.3. S obzirom na rasplod:
 - (a) za razmnožavanje se primjenjuju prirodne metode; dopušteno je međutim i umjetno osjemenjivanje;
 - (b) razmnožavanje se ne smije poticati terapijom hormonima ili sličnim tvarima, osim u slučaju da se radi o obliku veterinarskog terapijskog tretmana pojedinačnih životinja;
 - (c) drugi oblici umjetnog razmnožavanja kao što su kloniranje i prijenos embrija ne smiju se primjenjivati;

- (d) izbor pasmina mora biti primjeren i pridonositi sprječavanju patnje i izbjegavanju sakaćenja životinja;
- 1.3.4. Pri odabiru pasmina ili sojeva vodi se računa o mogućnosti životinja da se prilagode lokalnim uvjetima bez ugrožavanja njihove dobrobiti, o njihovoj vitalnosti i otpornosti na bolest. Osim toga, pasmine ili sojevi životinja odabiru se tako da se izbjegnu određene bolesti ili zdravstveni problemi povezani s određenim pasminama ili sojevima koji se upotrebljavaju u intenzivnom uzgoju, kao što je stresni sindrom svinja, PSE sindrom (bijelo-mekano-vodnjikavo meso), iznenadna smrt, spontani pobačaj i težak porod koji zahtijeva carski rez. Prednost se daje autohtonim pasminama i sojevima.
- 1.3.5. Radi rasploda na poljoprivredno se gospodarstvo mogu dopremiti životinje koje nisu ekološki uzgojene kada pasminama prijeti opasnost gubitka za poljoprivredu u skladu s Prilogom IV. Uredbi Komisije (EZ) br. 1974/2006,² a u tom slučaju životinje tih pasmina ne moraju nužno biti ženke koje se još nisu okotile.

1.4. Hranidba

1.4.1. Opći zahtjevi u pogledu hranidbe

U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) hrana za životinje dobiva se u prvom redu s poljoprivrednog gospodarstva na kojem se stoka drži ili s drugih ekoloških gospodarstava na istom području;
- (b) stoka se hrani ekološkom hranom za životinje koja ispunjava prehrambene potrebe životinja u različitim fazama njihova razvoja. U uzgoju stoke nije dopuštena restriktivna hranidba životinja;
- (c) zabranjeno je držanje stoke u uvjetima ili način hranjenja koji mogu uzrokovati anemiju;
- (d) postupci tovljenja u svakoj fazi postupka uzgoja su reverzibilni. Šopanje je zabranjeno.
- (e) uz izuzetak pčela, stoka ima stalan pristup ispaši ili vlaknastoj krmu;
- (f) ne smiju se upotrebljavati pospješivači rasta niti umjetne aminokiseline;
- (g) neodbijene se životinje moraju po mogućnosti hraniti majčinim mlijekom kroz određeno minimalno razdoblje;
- (h) krmiva mineralnog podrijetla, dodaci hrani za životinje, određeni proizvodi koji se upotrebljavaju u hranidbi životinja i pomoćne tvari u procesu proizvodnje upotrebljavaju se jedino ako su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.

1.4.2. Ispaša na zajedničkom zemljištu i sezonska ispaša

1.4.2.1. Ekološki uzgojene životinje mogu biti na ispaši na zajedničkom zemljištu pod uvjetom:

- (a) da se zajedničkim zemljištem u potpunosti gospodari u skladu s ovom Uredbom;

² Uredba Komisije (EZ) br. 1974/2006 od 15. prosinca 2006. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (SL L 368, 23.12.2006., str.15.).

- (b) da sve životinje iz neekološkog uzgoja koje upotrebljavaju predmetno zemljište potječu iz sustava proizvodnje koji je istovrijedan jednom od onih iz članaka 28. i 30. Uredbe (EU) br. 1305/2013³;
 - (c) da se stočni proizvodi dobiveni od ekoloških životinja dok upotrebljavaju to zemljište ne smatraju ekološkima, osim ako se ne može dokazati primjerena odvojenost od životinja iz neekološkog uzgoja.
- 1.4.2.2. Tijekom razdoblja sezonske ispaše životinje mogu pasti na neekološkom zemljištu kada se premještaju s jedne površine za ispašu na drugu. Uzimanje neekološke kreme u obliku trave i druge vegetacije koju pasu životinje može trajati najviše 35 dana računajući odlazak na ispašu i povratak s ispaše.
- 1.4.3. Hrana za životinje iz prijelaznog razdoblja
- 1.4.3.1. Za poljoprivredna gospodarstva u prijelaznom razdoblju, do 15 % ukupne prosječne količine hrane kojom se hrani stoka može potjecati sa ispaše ili košnje trajnih pašnjaka ili zemljišta s trajnim krmnim biljem ili proteinskih usjeva, posijanih u okviru ekološkog gospodarenja zemljištem u prvoj godini prijelaznog razdoblja, pod uvjetom da čine dio istog gospodarstva. Hrana za životinje koja je u prvoj godini prijelaznog razdoblja ne smije se upotrebljavati za proizvodnju ekološke prerađene hrane za životinje. Kada se upotrebljava i hrana za životinje iz prijelaznog razdoblja i hrana za životinje sa zemljišta iz prve godine prijelaznog razdoblja, ukupan kombinirani postotak takve hrane za životinje ne smije prelaziti maksimalne postotke utvrđene u točki 1.4.3.2.
- 1.4.3.2. Za ekološka poljoprivredna gospodarstva u prosjeku do 20 % obroka hrane za životinje može sadržavati hranu za životinje iz prijelaznog razdoblja, tj. hranu za životinje iz druge godine prijelaznog razdoblja. Za poljoprivredna gospodarstva u prijelaznom razdoblju, kada hrana za životinje proizvedena u prijelaznom razdoblju potječe sa samog gospodarstva, taj se postotak može povećati na 100.
- 1.4.3.3. Vrijednosti navedene u točkama 1.4.3.1. i 1.4.3.2. izračunavaju se godišnje kao postotak suhe tvari hrane za životinje biljnog podrijetla.
- 1.4.4. Upotreba određenih krmiva i tvari u hrani za životinje
- Samo ekološka krmiva životinjskog podrijetla te krmiva i dodaci hrani za životinje koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19. smiju se upotrebljavati u preradi ekološke hrane za životinje i u hranidbi ekoloških životinja.
- 1.5. Zdravstvena zaštita
- 1.5.1. Sprječavanje bolesti
- 1.5.1.1. Sprječavanje bolesti temelji se na selekciji vrsta i sojeva, praksi upravljanja uzgojem, visoko kvalitetnoj hrani i tjelesnoj aktivnosti životinja, primjerenoj gustoći životinja te odgovarajućim i primjerenim nastambama koje se održavaju u higijenskim uvjetima.

³ Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL L 347, 20.12.2013., str. 487.).

- 1.5.1.2. Dopusštena je primjena imunoloških veterinarsko-medicinskih proizvoda.
- 1.5.1.3. Zabranjena je upotreba kemijski sintetiziranih alopatskih veterinarsko-medicinskih proizvoda ili antibiotika za preventivno liječenje.
- 1.5.1.4. Zabranjena je upotreba pospješivača rasta ili prirasta (uključujući antibiotike, kokcidostatike i druge umjetne pospješivače rasta) i upotreba hormona ili sličnih tvari za kontrolu reprodukcije ili za druge namjene (npr. indukciju ili sinkronizaciju estrusa).
- 1.5.1.5. Za stoku podrijetlom iz neekoloških jedinica primjenjuju se posebne mjere kao što su pregledi ili razdoblja karantene, ovisno o lokalnim okolnostima.
- 1.5.1.6. Što se tiče čišćenja i dezinfekcije, u zgradama i objektima za držanje životinja smiju se upotrebljavati samo proizvodi za čišćenje i dezinfekciju koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.
- 1.5.1.7. Nastambe, ograde, oprema i pribor moraju biti pravilno očišćeni i dezinficirani kako bi se izbjegla unakrsna zaraza i razvoj organizama prijenosnika bolesti. Fekalijske, mokraćne i nepojedena ili razlivena hrana moraju se uklanjati onoliko često koliko je to potrebno kako bi se mirisi sveli na najmanju moguću mjeru i spriječilo privlačenje kukaca ili glodavaca. Sredstva protiv glodavaca (koja se upotrebljavaju samo u klopnama) i sredstva odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19. mogu se upotrebljavati za uklanjanje kukaca i drugih štetnika u zgradama i drugim objektima u kojima se drži stoka.
- 1.5.2. Veterinarsko liječenje
 - 1.5.2.1. Ako unatoč preventivnim mjerama kojima se osigurava zdravlje životinja životinje obole ili se ozlijede, mora ih se odmah liječiti.
 - 1.5.2.2. Bolesti se odmah liječe kako bi se izbjegla patnja životinja; ako je upotreba fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda neprimjerena, mogu se upotrebljavati kada je to nužno i pod strogim uvjetima te pod nadzorom veterinara kemijski sintetizirani alopatski veterinarsko-medicinski proizvodi uključujući antibiotike. Osobito je potrebno odrediti ograničenja s obzirom na tijek liječenja i karence.
 - 1.5.2.3. Krmivima mineralnog podrijetla i dodacima hrani za životinje koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19. te fitoterapeutskim i homeopatskim proizvodima daje se prednost u odnosu na kemijski sintetizirane alopatske veterinarske lijekove uključujući antibiotike pod uvjetom da je njihov terapijski učinak djelotvoran za predmetnu vrstu životinje i uvjete u kojima se provodi takvo liječenje.
 - 1.5.2.4. S izuzetkom cijepljenja, liječenja zbog parazita i obveznih programa iskorjenjivanja u kojima životinja ili skupina životinja prima više od tri terapije liječenja kemijski sintetiziranim alopatskim veterinarskim lijekovima uključujući antibiotike unutar razdoblja od 12 mjeseci ili više od jedne terapije liječenja, ako je njihov reproduktivni ciklus kraći od godine dana, predmetna stoka ili proizvodi koji se iz nje dobivaju ne smiju se prodavati kao ekološki proizvodi, a stoka mora biti podvrgnuta prijelaznim razdobljima iz točaka 1.2. i 2.
 - 1.5.2.5. Karenca između posljednjeg davanja alopatskog veterinarskog lijeka životinji u uobičajenim uvjetima primjene i dobivanja ekološki dobivene hrane od takvih

životinja mora biti dvostruko dulja od karence iz članka 11. Direktive 2001/82/EZ ili, ako razdoblje nije navedeno, mora iznositi 48 sati.

1.5.2.6. Dopušteni su tretmani vezani uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja koji su propisani na temelju zakonodavstva Unije.

1.6. Uvjeti smještaja i uzgojna praksa

1.6.1. Izolacija, grijanje i ventilacija objekta osiguravaju da protok zraka, razina prašine, temperatura, relativna vlažnost zraka i koncentracija plina budu unutar granica kojima se osigurava dobrobit životinja. U objektu treba osigurati obilnu prirodnu ventilaciju i ulazak svjetlosti.

1.6.2. Nastamba za životinje nije obvezna u područjima s odgovarajućim klimatskim uvjetima koji životinjama omogućuju da žive na otvorenom. Stoka ima stalni pristup otvorenim prostorima, po mogućnosti pašnjacima, kad god vremenski uvjeti i stanje tla to dopuštaju, osim ako se na temelju zakonodavstva Unije uvedu ograničenja i obveze vezane uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja. Životinje imaju pristup natkrivenim prostorima ili sjenovitim područjima kako bi ih se zaštitilo od nepovoljnih vremenskih uvjeta.

1.6.3. Broj životinja po jedinici površine u objektima mora biti takav da osigurava udobnost, dobrobit i ispunjava potrebe svojstvene vrsti životinje koje u prvom redu ovise o vrsti, pasmini i dobi životinja. Mora se voditi računa o etološkim potrebama životinja ovisno o veličini skupine i spolu životinja. Broj životinja po jedinici površine mora biti takav da osigurava dobrobit životinja na način da imaju dovoljno prostora za prirodno stajanje, kretanje, ležanje, okretanje, njegovanje, odnosno za sve prirodne položaje tijela i sve prirodne kretnje kao što su rastezanje i mahanje krilima.

1.6.4. Najmanja površina za zatvorene i otvorene prostore te ostala obilježja smještaja za različite vrste i kategorije životinja navedeni su u točkama 2.1.4., 2.2.4., 2.3.4. i 2.4.5.

1.6.5. Površine na otvorenome mogu biti djelomično natkrivene. Trijemovi se ne smatraju otvorenim površinama.

1.6.6. Ukupan broj životinja po jedinici površine mora biti takav da ne prelazi granicu od 170 kg dušika godišnje po hektaru poljoprivredne površine.

1.6.7. Za određivanje primjerenog broja životinja po jedinici površine iz točke 1.6.6. nadležno tijelo određuje uvjetna grla ekvivalentna granici iz točke 1.6.6., u skladu s vrijednostima koje su navedene u posebnim zahtjevima za pojedine vrste uzgoja životinja.

1.7. Dobrobit životinja

1.7.1. Sve osobe koje su uključene u skrb o životinjama moraju posjedovati potrebna osnovna znanja i vještine vezane uz zdravstvene potrebe i dobrobit životinja.

1.7.2. Uzgojna praksa, uključujući broj životinja po jedinici površine te uvjete smještaja, osigurava da su zadovoljene razvojne, fiziološke i etološke potrebe životinja.

1.7.3. Stoka ima stalni pristup otvorenim prostorima, po mogućnosti pašnjacima, kad god vremenski uvjeti i stanje tla to dopuštaju, osim ako se na temelju zakonodavstva Unije uvedu ograničenja i obveze vezane uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja.

- 1.7.4. Broj stoke ograničen je da ne bi došlo do prekomjerne ispaše, izrovanosti tla kopitima, erozije ili onečišćenja koje uzrokuju životinje ili širenje njihova gnoja.
- 1.7.5. Ako se primjenjuju članak 8. stavak 5. i točka 1.4.2.2. ovog dijela, ekološke se životinje drže odvojeno od ostalih životinja.
- 1.7.6. Zabranjeno je sapinjanje ili izolacija životinja, osim za pojedinačne životinje na ograničeno razdoblje i samo ako je to opravdano zbog veterinarskih razloga. Nadležna tijela mogu odobriti da se stoka u mikro-poduzećima sapinje ako stoku nije moguće čuvati u skupinama primjerenima njihovim etološkim potrebama, pod uvjetom da imaju pristup pašnjacima tijekom razdoblja ispaše, a kada ispaša nije moguća, najmanje dvaput tjedno imaju pristup površinama na otvorenom.
- 1.7.7. Trajanje prijevoza stoke svedeno je na minimum.
- 1.7.8. Svaka patnja svodi se na minimum tijekom cijelog života životinje, uključujući i vrijeme klanja.
- 1.7.9. Zabranjeno je osakaćivanje životinja.
- 1.7.10. Svaka se patnja životinje svodi na minimum primjenom odgovarajućih anestetika i/ili analgetika i radnjom koju kvalificirano osoblje obavlja samo kod najprimjerenije dobi životinje.
- 1.7.11. Fizička kastracija dopuštena je kako bi se održala kvaliteta proizvoda i tradicionalne metode uzgoja, ali samo uz primjenu odgovarajućih anestetika ili analgetika i radnjom koju kvalificirano osoblje obavlja samo kod najprimjerenije dobi životinje.
- 1.7.12. Ukrćavanje i iskrcavanje životinja obavljaju se bez primjene bilo koje vrste električne stimulacije za prisiljavanje životinja. Zabranjeno je upotrebljavanje alopatskih sredstava za smirivanje prije ili tijekom prijevoza.

2. Zahtjevi u pogledu određenih životinjskih vrsta

2.1. Proizvodnja goveda, ovaca i koza

2.1.1. Prijelaz na ekološku proizvodnju

Da bi se goveda, ovce i koze te njihovi proizvodi mogli smatrati ekološkima, pravila proizvodnje navedena u ovoj Uredbi morala su biti primjenjivana najmanje:

- (a) 12 mjeseci kod goveda za proizvodnju mesa, a u svakom slučaju najmanje tri četvrtine trajanja njihova dotadašnjeg života;
- (b) šest mjeseci u slučaju ovaca i koza te životinja za proizvodnju mlijeka.

2.1.2. Hranidba

U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) goveda, ovce i koze imaju pristup pašnjacima kad god to uvjeti dopuštaju;
- (b) neovisno o točki (a), muške životinje vrste goveda starije od godinu dana imaju pristup ispaši ili površini na otvorenome;
- (c) u slučajevima kada goveda, ovce i koze imaju pristup pašnjacima tijekom razdoblja ispaše i kada sustav zimskog smještaja životinjama pruža slobodu kretanja, obveza osiguravanja površina na otvorenome tijekom zimskih mjeseci može se zanemariti;

- (d) osim tijekom godišnjeg razdoblja sezonske ispaše iz točke 1.4.2.2., najmanje 90 % hrane za životinje mora potjecati sa samoga poljoprivrednog gospodarstva ili, kada to nije izvodivo, mora biti proizvedeno u suradnji s drugim ekološkim poljoprivrednim gospodarstvima u istoj regiji;
- (e) sustavi uzgoja goveda, ovaca i koza moraju se temeljiti na maksimalnoj upotrebi ispaše prema raspoloživosti pašnjaka u različitim razdobljima godine. Najmanje 60 % suhe tvari u dnevnim obrocima goveda, ovaca i koza mora činiti vlaknasta krma, svježa ili suha krma ili silaža. Za životinje koje se upotrebljavaju za proizvodnju mlijeka dopušta se smanjenje na 50 % suhe tvari u razdoblju od najviše tri mjeseca tijekom rane laktacije;
- (f) sva neodbijena telad, janjad i jarad mora biti hranjena po mogućnosti majčinim mlijekom, i to telad najmanje tri mjeseca, a janjad i jarad najmanje 45 dana.

2.1.3. Posebni uvjeti smještaja

U pogledu uvjeta smještaja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) prostor za smještaj goveda, ovaca i koza ima glatke, ali ne skliske podove. Najmanje polovica površine zatvorenog prostora, kako je navedena u tablici o minimalnim površinama za goveda, ovce i koze u točki 2.1.4., mora biti puna, što znači da nije ni rebrasta ni rešetkaste konstrukcije;
- (b) smještaj ima udobnu, čistu, suhu i dovoljno veliku površinu za ležanje/odmaranje koja se sastoji od čvrste konstrukcije koja nije rebrasta. Na površini za odmaranje postoji široka stelja nastrta slamom. Stelja se sastoji od slame ili drugog odgovarajućeg prirodnog materijala. Stelja se može oplemeniti i obogatiti bilo kojim mineralnim proizvodom koji je odobren kao gnojivo ili poboljšivač tla za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.;
- (c) neovisno o članku 3. stavku 1. podstavku 1. točki (a) i članku 3. stavku 1. podstavku 2. Direktive Vijeća 2008/119/EZ⁴, zabranjen je smještaj teladi u pojedinačne odjeljke nakon dobi od jednog tjedna, osim za pojedinačne životinje na određeno razdoblje i samo ako je to opravdano zbog veterinarskih razloga.

2.1.4. Broj životinja po jedinici površine

Broj goveda, ovaca i koza po hektaru mora biti u sljedećim granicama:

Razred ili vrsta	Najveći mogući broj životinja po hektaru ekvivalent količini od 170 kg N/ha/godišnje
Telad za tov	5
Ostala goveda mlađa od godine dana	5
Mužjaci goveda od jedne do manje od dvije godine starosti	3,3
Ženke goveda od jedne do manje od dvije godine starosti	3,3

⁴ Direktiva Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta zaštite teladi (SL L 10, 15.1.2009., str. 7.)

Mužjaci goveda stari dvije godine ili više godina	2
Rasplodne junice	2,5
Tovne junice	2,5
Krave muzare	2
Krave muzare izdvojene za klanje	2
Ostale krave	2,5
Koze	13,3
Ženke ovaca	13,3

Najmanje površine u zatvorenom prostoru i otvorenom prostoru i druge karakteristike smještaja goveda, ovaca i koza su sljedeće:

	Unutarnja površina (neto površina namijenjena za životinje)		Vanjska površina (površina za kretanje, bez pašnjaka)
	minimalno žive mase (kg)	M ² /grlo	M ² /grlo
Goveda za rasplod i tov	do 100	1,5	1,1
	do 200	2,5	1,9
	do 350	4,0	3
	više od 350	5 s najmanje 1 m ² /100 kg	3,7 s najmanje 0,75 m ² /100 kg
Krave muzare		6	4,5
Bikovi za rasplod		10	30
Ovce i koze		1,5 ovca/koza	2,5
		0,35 janje/kozlić	2,5 s 0,5 po janjetu/kozliću

2.2. Proizvodnja kopitara

2.2.1. Prijelaz na ekološku proizvodnju

Da bi se kopitari i njihovi proizvodi mogli smatrati ekološkima, pravila proizvodnje navedena u ovoj Uredbi morala su biti primjenjivana najmanje:

- (a) 12 mjeseci, za proizvodnju mesa, a u svakom slučaju najmanje tri četvrtine trajanja njihova dotadašnjeg života;
- (b) šest mjeseci u slučaju životinja a proizvodnju mlijeka.

2.2.2. Hranidba

U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) kopitari imaju pristup pašnjacima kad god to uvjeti dopuštaju;
- (b) u slučajevima kada kopitari imaju pristup pašnjacima tijekom razdoblja ispaše i kada sustav zimskog smještaja životinjama pruža slobodu kretanja, obveza osiguravanja površina na otvorenome tijekom zimskih mjeseci može se zanemariti;
- (c) osim tijekom godišnjeg razdoblja sezone ispaše iz točke 1.4.2.2., najmanje 90 % hrane za životinje mora potjecati sa samog poljoprivrednog gospodarstva ili, kada to nije izvodljivo, mora biti proizvedeno u suradnji s drugim ekološkim poljoprivrednim gospodarstvima u istoj regiji;
- (d) sustave uzgoja za kopitare treba temeljiti na maksimalnoj upotrebi ispaše prema raspoloživosti pašnjaka u različitim razdobljima godine. Najmanje 60 % suhe tvari u dnevnim obrocima kopitara mora činiti vlaknasta krma, svježa ili suha krma ili silaža;
- (e) neodbijena mladunčad kopitara mora se po mogućnosti hraniti majčinim mlijekom u razdoblje od najmanje tri mjeseca;

2.2.3. Posebni uvjeti smještaja

U pogledu uvjeta smještaja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) prostor za smještaj kopitara ima glatke, ali ne skliske podove. Najmanje polovina površine zatvorenog prostora, kako je navedena u tablici o minimalnim površinama za kopitare u točki 2.2.4. mora biti puna, što znači da nije ni rebrasta ni rešetkaste konstrukcije;
- (b) smještaj ima udobnu, čistu, suhu i dovoljno veliku površinu za ležanje/odmaranje koja se sastoji od čvrste konstrukcije koja nije rebrasta. Na površini za odmaranje postoji široka stelja nastrta slamom. Stelja se sastoji od slame ili drugog odgovarajućeg prirodnog materijala. Stelja se može oplemeniti i obogatiti bilo kojim mineralnim proizvodom koji je odobren kao gnojivo ili poboljšivač tla za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.

2.2.4. Broj životinja po jedinici površine

Broj kopitara po hektaru mora biti u sljedećim granicama:

Razred ili vrsta	Najveći mogući broj životinja po hektaru ekvivalent količini od 170 kg N/ha/godišnje
Kopitari stariji od šest mjeseci	2

Najmanje površine u zatvorenom prostoru i otvorenom prostoru i druge karakteristike smještaja kopitara su sljedeće:

	Unutarnja površina (neto površina namijenjena za životinje)		Vanjska površina (površina za kretanje, bez pašnjaka)
	minimalno žive mase (kg)	M ² /grlo	M ² /grlo
Kopitari za rasplod i tov	do 100	1,5	1,1

	do 200	2,5	1,9
	do 350	4,0	3
	više od 350	5 s najmanje 1 m ² /100 kg	3,7 s najmanje 0,75 m ² /100 kg

2.3. Proizvodnja svinja

2.3.1. Prijelaz na ekološku proizvodnju

Da bi se svinje i njihovi proizvodi mogli smatrati ekološkima, pravila proizvodnje navedena u ovoj Uredbi morala su biti primjenjivana najmanje šest mjeseci.

2.3.2. Hranidba

U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) najmanje 60 % hrane za životinje mora potjecati sa samoga poljoprivrednog gospodarstva ili, kada to nije izvodivo, mora biti proizvedeno u istoj regiji u suradnji s drugim ekološkim poljoprivrednim gospodarstvima ili subjektima u poslovanju s hranom za životinje;
- (b) sva neodbijena mladunčad svinja mora se po mogućnosti hraniti majčinim mlijekom u razdoblje od najmanje 40 dana;
- (c) vlaknasta krma, svježa ili sušena krma ili silaža dodaju se dnevnom obroku za svinje.

2.3.3. Posebni uvjeti smještaja

U pogledu uvjeta smještaja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) prostor za smještaj svinja ima glatke, ali ne skliske podove. Najmanje polovica površine zatvorenog prostora, kako je navedena u tablici o minimalnim površinama za svinje u točki 2.3.4., mora biti puna, što znači da nije ni rebrasta ni rešetkaste konstrukcije;
- (b) nastamba za svinje ima udobnu, čistu, suhu i dovoljno veliku površinu za ležanje/odmaranje koja se sastoji od čvrste konstrukcije koja nije rebrasta. Na površini za odmaranje postoji široka stelja nastrta slamom. Stelja se sastoji od slame ili drugog odgovarajućeg prirodnog materijala. Stelja se može oplemeniti i obogatiti bilo kojim mineralnim proizvodom koji je odobren kao gnojivo ili poboljšivač tla za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.;
- (c) krmače moraju biti u skupini, osim u posljednjem stadiju suprasnosti i tijekom laktacije;
- (d) prasad se ne smije držati na podovima bez nagiba ili u kavezima za prasad;
- (e) površine na kojima se svinje kreću moraju omogućivati izbacivanje izmeta i rovanje. Za rovanje se mogu upotrebljavati različiti supstrati.

2.3.4. Broj životinja po jedinici površine

Broj svinja po hektaru mora biti u sljedećim granicama:

Razred ili vrsta	Najveći mogući broj životinja po hektaru ekvivalent količini od 170 kg N/ha/godišnje
------------------	--

Prasad	74
Krmače za rasplod	6,5
Svinje za tov	14
Ostale svinje	14

Najmanje površine u zatvorenom prostoru i otvorenom prostoru i druge karakteristike smještaja svinja su sljedeće:

	Unutarnja površina (neto površina namijenjena za životinje)		Vanjska površina (površina za kretanje, bez pašnjaka)
	minimalno žive mase (kg)	M ² /grlo	M ² /grlo
Krmače koje su se oprasile s prasadi starom do 40 dana		7,5 po krmači	2,5
Svinje za tov	do 50	0,8	0,6
	do 85	1,1	0,8
	do 110	1,3	1
Prasad	starija 40 dana i mase do 30 kg	0,6	0,4
Rasplodne svinje		2,5 za ženku	1,9
		6 za mužjaka Ako se obori upotrebljavaju za prirodni pripust: 10 m ² /nerastu	8,0

2.4. Proizvodnja peradi

2.4.1. Prijelaz na ekološku proizvodnju

Da bi se perad i njihovi proizvodi mogli smatrati ekološkima, pravila proizvodnje navedena u ovoj Uredbi morala su biti primjenjivana najmanje:

- (a) deset tjedana za perad za proizvodnju mesa, dovedenu prije dostizanja starosti od tri dana;
- (b) šest tjedana kod peradi za dobivanje jaja.

2.4.2. Podrijetlo peradi

Perad se mora ili uzgajati do dostizanja minimalne dobi ili mora potjecati od spororastućih sojeva peradi koje je odredilo nadležno tijelo. Ako poljoprivrednik ne upotrebljava spororastuće sojeve peradi, najmanja dopuštena dob kod klanja je sljedeća:

- (a) 81 dan za piliće;
- (b) 150 dana za kopune;
- (c) 49 dana za pekinške patke;
- (d) 70 dana za ženke mošusne patke;
- (e) 84 dana za mužjake mošusne patke;
- (f) 92 dana za divlje patke;
- (g) 94 dana za biserke;
- (h) 140 dana za mužjake purana i guske za pečenje i
- (i) 100 dana za ženke purana.

2.4.3. Hranidba

U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) najmanje 60 % hrane za životinje mora potjecati sa samoga poljoprivrednog gospodarstva ili, kada to nije izvodivo, mora biti proizvedeno u istoj regiji u suradnji s drugim ekološkim poljoprivrednim gospodarstvima ili subjektima u poslovanju s hranom za životinje;
- (b) vlaknasta krma, svježa ili sušena krma ili silaža dodaju se dnevnom obroku.

2.4.4. Posebni uvjeti smještaja

U pogledu uvjeta smještaja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) perad se ne drži u kavezima;
- (b) vodena perad ima pristup tekućici, ribnjaku, jezeru ili bazenu kad god vremenski i higijenski uvjeti to dopuštaju kako bi se poštovale posebne potrebe njihove vrste i zahtjevi za dobrobit životinja; kad vremenski uvjeti to ne dopuštaju, imaju pristup vodi u koju mogu uroniti glavu kako bi očistile perje;
- (c) perad ima pristup površini na otvorenom u trajanju od najmanje jedne trećine njihovog života. Površine na otvorenome za perad uglavnom su pokrivene vegetacijom i imaju zaštitne objekte i pticama omogućuju jednostavan pristup primjerenom broju korita za napajanje;
- (d) ako se perad drži u zatvorenom prostoru zbog ograničenja ili obveza uvedenih na temelju zakonodavstva Unije, mora imati stalan pristup dostatnim količinama vlaknaste krme i primjerenoj sirovini kako bi zadovoljila svoje etološke potrebe;
- (e) objekti za svu perad zadovoljavaju sljedeće uvjete:
 - i. najmanje jedna trećina površine poda je puna, to jest, nije ni rebraste ni rešetkaste konstrukcije te je pokrivena steljom kao što je slama, strugotina drva, pijesak ili treset;
 - ii. u peradarskim objektima za nesilice dovoljno velik dio prostora poda za kokoši dostupan je za prikupljanje izmeta;
 - iii. moraju imati prečke koje veličinom i brojem odgovaraju veličini jata i ptica kako je navedeno u točki 2.4.5. u tablici o najmanjim površinama u

zatvorenom prostoru i otvorenom prostoru i drugim karakteristikama smještaja peradi;

- iv. s vanjske strane nastambe, uključujući i mogući trijem, postoje otvori za ulaz i izlaz dostatne veličine za prolaz ptice, pri čemu sveukupna duljina tih otvora mora iznositi najmanje 4 m na 100 m površine nastambe koja je na raspolaganju pticama. Ako postoji trijem, unutarnji otvori između nastambe i trijema moraju imati sveukupnu duljinu od 2 m na 100 m površine nastambe. Mora biti omogućen 24-satni pristup trijemu;
 - v. objekti za perad izgrađeni su tako da je svim pticama omogućen jednostavan pristup površini na otvorenome, tj. najveća udaljenost od bilo koje točke unutar nastambe do najbližega vanjskog otvora ne smije biti veća od 15 m;
 - vi. višeredni sustavi ne smiju imati više od tri reda upotrebljive površine uključujući podnu površinu. Visina između pojedinih redova ili međupovršina kao što su površine za gnijezda ne smije biti veća od 1 m. Više etaže moraju biti takve da je moguće automatizirano izgnojavanje;
- (f) prirodno svjetlo može se nadopuniti umjetnim sredstvima kako bi osiguralo najviše 16 sati svjetla dnevno s neprekidnim noćnim trajanjem odmora bez umjetnog svjetla u trajanju od najmanje osam sati;
- (g) nastambe se moraju isprazniti od životinja između svakog turnusa uzgoja peradi. U tom se vremenu zgrade i oprema moraju očistiti i dezinficirati. Osim toga, kada se završi svaki proizvodni turnus peradi, ograđen prostor za perad mora u razdoblju koje odredi država članice ostati prazan kako bi se bilju omogućilo da ponovno naraste. Ti zahtjevi ne vrijede za perad koja se ne uzgaja u turnusima, ne drži u ograđenim prostorima i slobodno se kreće tijekom dana.

2.4.5. Broj životinja po jedinici površine

Najveći broj životinja po hektaru mora biti u sljedećim granicama:

Razred ili vrsta	Najveći mogući broj životinja po hektaru ekvivalent količini od 170 kg N/ha/godišnje
Tovni pilići	580
Kokoši nesilice	230

Najmanje površine u zatvorenom prostoru i otvorenom prostoru i druge karakteristike smještaja za ptice vrste *Gallus gallus* su sljedeće:

	Rasplodna/roditeljska perad	Pomladak		Tovna perad		Kopuni	Nesilice
Dob	Rasplodna perad	Pilenke 0 – 8 tjedana	Pilenke 9 – 18 tjedana	Početna faza tova 0 – 21 tjedan	Završna faza tova 22 do 81 dan	22 – 150 dana	Nesilice starije od 19 tjedana
Broj životinja po jedinici površine	6 ptica	24 ptice s najviše 21	15 ptice s	20 ptice s najviše 21	10 ptice s najviše 21	10 ptice s	6 ptica

u nastambi (ptica po m ² upotrebljive površine) za fiksne i pomične nastambe		kg žive mase po m ²	najviše 21 kg žive mase po m ²	kg žive mase po m ²	kg žive mase po m ²	najviše 21 kg žive mase po m ²	
Prečke (cm)							18
Višeredni sustavi - dodatna ograničenja/m ² podne površine (uključujući trijem ako je omogućen 24-satni pristup)	9 ptica	36 ptica isključujući površinu trijema	22 ptice	Obično nije primjenjivo			9 ptica
Ograničenja za veličinu jata	3 000 uključujući mušku perad	10 000 *	3 300	10 000 *	4 800	2 500	3 000
Broj ptica po jedinici površine ispusta (m ² /ptica), pod uvjetom da nije premašena granica od 170 kg N/ha/godišnje	4	1	4	1	4	4	4

* može se podijeliti tako bude 3 x 3000 ili 2 x 4800 turnusa

Najmanje površine u zatvorenom prostoru i otvorenom prostoru i druge karakteristike smještaja za ptice vrste *Gallus gallus* su sljedeće:

	Purani		Guske	Patke				Biserke
Vrsta	Muški	Ženske	Svi	Pekinške patke	Mužjaci mošusne patke	Ženke mošusne patke	Divlje patke	Svi
Broj životinja po jedinici površine u nastambi (ptica po m ² upotrebljive površine) za fiksne i pomične nastambe	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²	10 s najviše 21 kg žive mase po m ²
Prečke (cm)	40	40	Obično nije primjenji	Obično nije primjenji	40	40	Obično nije primjenjivo	20

			vo	vo				
Ograničenja za veličinu jata	2 500	2 500	2 500	4 000 ženskih 3 200 muških	3 200	4 000	3 200	5 200
Broj ptica po jedinici površine ispusta (m ² /ptica) pod uvjetom da nije premašena granica od 170 kg N/ha/godišnje	10	10	15	4,5	4,5	4,5	4,5	4

2.4.6. Pristup površinama na otvorenome

U pogledu pristupa površinama na otvorenome primjenjuju se sljedeća pravila:

- perad ima pristup površini na otvorenome u trajanju od najmanje jedne trećine svojeg života. Od najranije joj se dobi mora omogućiti, koliko je god to izvodivo, da tijekom dana ima stalan pristup otvorenim površinama kad god to dopušta fiziološko stanje i fizički uvjeti, osim u slučaju privremenih zabrana uvedenih na temelju zakonodavstva Unije;
- površine na otvorenome za perad uglavnom su obrasle vegetacijom koju čine različite bilje i imaju zaštitne objekte i pticama omogućuju jednostavan pristup primjerenom broju korita za napajanje; Vegetacija na površini na otvorenome mora se redovito uklanjati i odnositi kako bi se smanjila mogućnost nastanka viška hranjivih tvari. Otvorene se površine ne smiju prostirati više od 150 m u promjeru od najbližeg otvora na nastambi za perad. Međutim, udaljenost od 350 m od najbližeg otvora na nastambi dopuštena je pod uvjetom da je dovoljan broj natkrivenih prostora i korita za vodu u ravnomjerno raspoređeni po čitavoj otvorenoj površini s barem četiri natkrivena prostora po hektaru;
- u uvjetima kada, primjerice, zbog dugotrajnoga snježnog pokrivača ili sušnih vremenskih uvjeta nema dovoljno hrane na površini za slobodno kretanje peradi, mora ih se dodatno hraniti vlaknastom krom;
- ako se perad drži u zatvorenom prostoru zbog ograničenja ili obveza uvedenih na temelju zakonodavstva Unije, mora imati stalan pristup dostatnim količinama vlaknaste krme i primjerenoj sirovini kako bi zadovoljila svoje etološke potrebe.

2.4.7. Dobrobit životinja

Zabranjeno je uklanjanje perja sa žive peradi;

2.5. Pčelarstvo

2.5.1. Prijelaz na ekološku proizvodnju

Proizvodi pčelarstva mogu se prodavati upućivanjem na ekološku proizvodnju samo ako su se pravila ekološke proizvodnje poštovala tijekom najmanje godinu dana.

Tijekom prijelaznog razdoblja vosak se mora zamijeniti voskom koji potječe iz ekološkog pčelarstva.

2.5.2. Podrijetlo pčela

Kod pčela se prednost se daje vrsti *Apis mellifera* i njezinim lokalnim ekotipovima.

2.5.3. Hranidba

U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) na kraju proizvodne sezone košnicama se ostavljaju dostatne zalihe meda i cvjetnog praha za preživljavanje zimi;
- (b) hranidba pčelinjih zajednica dopuštena je samo kada je preživljavanje zajednice dovedeno u opasnost zbog klimatskih uvjeta. Hrani ih se ekološkim medom, ekološkim šećernim sirupom ili ekološkim šećerom.

2.5.4. Posebna pravila o sprječavanju bolesti i veterinarskom liječenju u pčelarstvu

U pogledu sprječavanja bolesti i veterinarskog liječenja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) za potrebe zaštite okvira, košnica i saća, posebno od štetnika, dopuštena su samo sredstva protiv glodavaca (koja se stavljaju u klopke) i odgovarajući proizvodi koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.;
- (b) dopuštena je mehanička dezinfekcija pčelinjaka, na primjer parom ili neposrednim plamenom;
- (c) dopušteno je uništavanje trutovskog legla samo ako ima za cilj izoliranje zaraženosti parazitom *Varroa destructor*;
- (d) ako se unatoč svim preventivnim mjerama pčelinje zajednice razbole ili zaraze, odmah se moraju liječiti i prema potrebi premjestiti u pčelinjake u izolaciji;
- (e) u slučaju zaraze parazitom *Varroa destructor* mogu se upotrebljavati mravlja kiselina, mliječna kiselina, octena kiselina i oksalna kiselina, kao i mentol, timol, eukaliptol ili kamfor;
- (f) ako se liječenje provodi kemijski sintetiziranim alopatskim proizvodima, tijekom tog razdoblja tretirane se pčelinje zajednice stavljaju u pčelinjake u izolaciji i sav se vosak zamjenjuje voskom iz ekološkog pčelarstva. Nakon toga na takve se pčelinje zajednice primjenjuje jednogodišnje prijelazno razdoblje utvrđeno u točki 2.5.1.;
- (g) točka (f) ne primjenjuje se na proizvode koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.

2.5.5. Posebni uvjeti smještaja u pčelarstvu

U pogledu uvjeta smještaja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) pčelinjaci se postavljaju na područjima koja osiguravaju izvore nektara i peluda koje čine prije svega ekološki uzgojene kulture ili, prema potrebi, prirodna vegetacija ili konvencionalno upravljane šume ili kulture koje se obrađuju metodama koje imaju vrlo mali utjecaj na okoliš;
- (b) pčelinjaci se drže na dovoljnoj udaljenosti od izvora koji mogu dovesti do onečišćenja pčelarskih proizvoda ili loše utjecati na zdravlje pčela;

- (c) smještaj je pčelinjaka takav da unutar radijusa od 3 km od pčelinjaka izvore nektara i cvjetnog praha čine uglavnom ekološki uzgojene kulture ili samoniklo bilje ili kulture tretirane postupcima s malim utjecajem na okoliš koji su ekvivalentni onima iz članaka 28. i 30. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i koji ne mogu utjecati na ekološko obilježje pčelarske proizvodnje. Navedeni se zahtjevi ne primjenjuju u razdoblju bez cvatnje ili kada su pčelinje zajednice u mirovanju;
- (d) košnice i materijali koji se upotrebljavaju u pčelarstvu uglavnom se izrađuju od prirodnih materijala koji ne predstavljaju opasnost od onečišćenja okoliša ili proizvoda pčelarstva.

2.5.6. Posebna pravila o praksama u pčelarstvu

U pogledu praksi u pčelarstvu primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) pčelinji vosak za nove osnove potječe iz jedinica ekološkog uzgoja;
- (b) u košnicama se smiju upotrebljavati samo prirodni proizvodi kao što su propolis, vosak i biljna ulja;
- (c) zabranjeno je upotrebljavanje kemijskih sintetskih sredstava za odbijanje insekata tijekom vrcanja meda;
- (d) zabranjeno je upotrebljavanje voštanih saća za vrcanje meda;
- (e) pčelarstvo se ne smatra ekološkim ako se odvija u regijama ili područjima koje su države članice odredile regijama ili područjima u kojima pčelarstvo nije izvodivo.

2.5.7. Dobrobit životinja

U pogledu dobrobiti životinja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) zabranjeno je uništavanje pčela u saćama kao metoda sakupljanja pčelarskih proizvoda;
- (b) sakaćenje poput rezanja krila pčelinjim maticama je zabranjeno.

Dio III.: Pravila proizvodnje za morske alge i životinje iz akvakulture

1. Definicije

Za potrebe ovog dijela primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „zatvoreni recirkulacijski objekt za akvakulturu” znači objekt u kojem se odvija akvakultura u zatvorenom okolišu na zemlji ili na plovilu koja uključuje recirkulaciju vode i koji ovisi o trajnom vanjskom izvoru energije radi stabilizacije okoline za životinje iz akvakulture;
- (2) „energija iz obnovljivih izvora” znači obnovljivi izvori nefosilne energije, kao što su vjetar, solarna energija, geotermalna energija, valovi, plima, vodena energija, plin iz odlagališta otpada, plin iz pogona za pročišćavanje otpadnih voda i bioplinovi;
- (3) „mrijestilište” znači mjesto oplodnje, mrijesta i uzgoja kroz rane životne stadije životinja iz akvakulture, posebno riba i školjkaša;

- (4) „mladičnjak” znači mjesto gdje se primjenjuje prijelazni uzgojni sustav između mrijestilišta i faza rasta. Faza mladičnjaka završava u prvoj trećini proizvodnog ciklusa s izuzećem vrsta koje prolaze postupak smoltifikacije;
- (5) „onečišćenje” znači izravno ili neizravno uvođenje u vodeni okoliš tvari ili energije kako su definirani u Direktivi 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁵ te u Direktivi 2008/56/EC Europskog parlamenta i Vijeća⁶, u vodama na koje se te direktive primjenjuju;
- (6) „polikultura” znači uzgoj dviju ili više vrsta, obično iz različitih trofičkih razina, u istoj uzgojnoj jedinici;
- (7) „proizvodni ciklus” znači životni ciklus životinje iz akvakulture ili morske alge od najranijih životnih faza (oplođena jaja u slučaju životinja akvakulture) do izlova;
- (8) „lokalno uzgojene vrste” znači vrste koje nisu ni strane ni lokalno neprisutne vrste na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 708/2007,⁷ kao i vrste navedene u Prilogu IV. toj Uredbi;
- (9) „uzgojna gustoća” znači živa težina životinja u akvakulturi po kubnom metru vode u bilo koje doba tijekom faze rasta, a u slučaju plosnatica i kozica težina po kvadratnom metru površine.

2. Opći zahtjevi

- 2.1. Proizvodne aktivnosti moraju se obavljati na lokacijama koje nisu podložne onečišćenju proizvodima ili tvarima koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji ili onečišćujućim tvarima koje bi ugrozile ekološku prirodu proizvoda.
- 2.2. Ekološke i neekološke proizvodne jedinice primjereno se odvajaju u skladu s minimalnim udaljenostima koje su odredile države članice ako su takve minimalne udaljenosti utvrđene. Takve se mjere odvajanja temelje na prirodnom smještaju, odvojenim distribucijskim sustavima za vodu, udaljenosti, plimi i oseci, uzvodnom i nizvodnom smještaju ekološke proizvodne jedinice. Proizvodnja morskih algi ne smatra se ekološkom ako se odvija na lokacijama ili područjima koja su tijela država članica odredila kao lokacije ili područja koja nisu prikladna za ekološku akvakulturu ili branje morskih algi.
- 2.3. Za sve nove proizvodne aktivnosti koje se prijavljuju za ekološku proizvodnju i za proizvodnju više od 20 tona proizvoda akvakulture godišnje potrebna je procjena utjecaja na okoliš razmjerna proizvodnoj jedinici da bi se utvrdili uvjeti proizvodne jedinice i njezinog neposrednog okoliša i mogući učinci tih operacija. Subjekti dostavljaju procjenu utjecaja na okoliš kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi. Sadržaj procjene utjecaja na okoliš temelji se na Prilogu IV. Direktivi 2011/92/EU

⁵ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

⁶ Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice na području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.).

⁷ Uredba Vijeća (EZ) br. 708/2007 od 11. lipnja 2007. o korištenju stranih i lokalno neprisutnih vrsta u akvakulturi (SL L 168, 28.6.2007., str. 1.).

Europskog parlamenta i Vijeća⁸. Ako je jedinica već bila podvrgnuta jednakovrijednoj procjeni, tada se ona može upotrebljavati u tu svrhu.

- 2.4. Subjekti osiguravaju plan održivog upravljanja razmjernan proizvodnoj jedinici za akvakulturu i uzgoj morskih algi.
- 2.5. Plan se godišnje ažurira i u njemu se detaljno navode učinci aktivnosti na okoliš, postupci praćenja stanja okoliša koje treba provoditi te popis mjera koje se trebaju poduzeti da bi se umanjili negativni učinci na neposredni vodeni i kopneni okoliš uključujući, kada je to primjenjivo, ispušt nutrijenata u okoliš po proizvodnom ciklusu ili po godini. U planu se bilježe nadzor i popravak tehničke opreme.
- 2.6. Subjekti u poslovanju akvakulture i uzgoju morskih algi sastavljaju u okviru održivog plana upravljanja raspored smanjivanja otpada, koji se treba uspostaviti na početku operacija. Kada je to moguće, upotreba rezidualne topline ograničava se na energiju iz obnovljivih izvora. Za sakupljanje morskih algi na početku se donosi jednokratna procjena biomase.

3. Zahtjevi za morske alge

Osim općih pravila proizvodnje koja su utvrđena u člancima 7., 8., 9., 12. i kada je primjenjivo u odjeljku 2, na sakupljanje i proizvodnju morskih algi primjenjuju se i pravila utvrđena u odjeljku 3. Ta se pravila primjenjuju *mutatis mutandis* na proizvodnju svih višestaničnih morskih algi ili fitoplanktona i mikroalgi radi daljnje upotrebe kao hrane za životinje u akvakulturi.

3.1. Prijelaz na ekološku proizvodnju

- 3.1.1. Prijelazno razdoblje za mjesto vađenja morskih algi iznosi šest mjeseci.
- 3.1.2. Prijelazno razdoblje za jedinicu uzgoja morskih algi iznosi šest mjeseci ili jedan puni proizvodni ciklus, ovisno što je od toga dulje.
- 3.1.3. Tijekom prijelaznog razdoblja gospodarstvo akvakulture može biti podijeljeno na jasno odvojene cjeline, pri čemu se sa svim jedinicama ne upravlja skladu s pravilima ekološke proizvodnje. Što se tiče proizvodnje morskih algi, može se raditi o istoj vrsti pod uvjetom da su jedinice na odgovarajući način odvojene.

3.2. Pravila proizvodnje morskih algi

- 3.2.1. Sakupljanje divljih morskih algi i njihovih dijelova koje samoniklo rastu u moru smatra se ekološkom proizvodnjom pod uvjetom:
 - (a) da područja uzgoja imaju visok ekološki status kako je određen Direktivom 2000/60/EZ⁹ i nisu neprikladna sa zdravstvenog stajališta.
 - (b) da sakupljanje ne utječe znatno na stabilnost prirodnog ekosustava ili na održanje vrste u području sakupljanja.
- 3.2.2. Da bi se smatrao ekološkom, uzgoj morskih algi mora se odvijati u obalnim područjima čije su karakteristike u pogledu okoliša i zdravlja u najmanju ruku ekvivalentne onima iz točke 3.2.1.(a). Osim toga, primjenjuju se i sljedeća pravila proizvodnje:

⁸ Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.).

⁹ Direktiva 2006/113/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o propisanoj kakvoći vode u kojoj žive školjkaši (SL L 376, 27.12.2006., str. 14.).

- (a) u svim fazama proizvodnje, od sakupljanja mladih algi do berbe, primjenjuju se održivi postupci;
- (b) da bi se osiguralo očuvanje bogatih genskih zaliha, mlade samonikle alge moraju se redovito sakupljati kako bi se dopunile zalihe koje potječu iz uzgoja u zatvorenim prostorima;
- (c) gnojiva se ne smiju upotrebljavati, osim u zatvorenim objektima, i to samo ako za tu svrhu odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji.

3.3. Uzgoj morskih algi

- 3.3.1. U uzgoju morskih algi na moru upotrebljavaju se isključivo hranjive tvari koje se prirodno pojavljuju u okolišu ili dolaze iz ekološkog uzgoja životinja iz akvakulture, po mogućnosti smještene u blizini kao dio sustava polikulture.
- 3.3.2. U kopnenim objektima u kojima se upotrebljavaju vanjski izvori hranjivih tvari, razina nutrijenata u ispusnoj vodi treba biti provjerljivo ista ili niža od njihove razine u ulaznoj vodi. Smiju se upotrebljavati samo nutrijenti biljnog ili mineralnog podrijetla koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.
- 3.3.3. Uzgojna gustoća ili operativni intenzitet moraju se evidentirati i biti takvi da održavaju cjelovitost vodnog okoliša osiguravajući da se ne premašuje maksimalna količina morskih algi koja se može dobiti bez negativnih učinaka po okoliš.
- 3.3.4. Konopi i ostala oprema koja se upotrebljava za uzgoj morskih algi upotrebljavaju se višekratno ili se recikliraju, kada je to moguće.

3.4. Održivo sakupljanje divljih morskih algi

- 3.4.1. Na početku sakupljanja morskih algi provodi se jednokratna procjena biomase.
- 3.4.2. U jedinici ili poslovnim prostorima vode se robne i financijske evidencije koje su takve da omogućuju subjektu da utvrdi, a kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi da provjeri da su sakupljači dostavili samo divlje morske alge proizvedene u skladu s ovom Uredbom.
- 3.4.3. Sakupljanje se provodi tako da prikupljene količine ne uzrokuju značajan utjecaj na stanje vodnog okoliša. Poduzimaju se mjere kojima se omogućuje regeneracija morskih algi i sprječava prilov, kao što su tehnika sakupljanja, minimalna veličina, dob, reproduktivni ciklus ili količina preostalih morskih algi.
- 3.4.4. Ako se morske alge sakupljaju iz zajedničke ili dijeljene površine ubiranja, potrebno je dokumentirati da ukupno sakupljanje udovoljava ovoj Uredbi.

4. Zahtjevi za životinje iz akvakulture

Osim općih pravila proizvodnje koja su utvrđena u člancima 7., 8., 9. i 12., na vrste riba, rakova, bodljikaša i školjkaša iz točke 4.1.5.10. primjenjuju se i pravila utvrđena u odjeljku 4. Ta se pravila primjenjuju *mutatis mutandis* i na zooplankton, mikroračiće, rotifere, crve i ostale životinje za hranidbu u vodi.

4.1. Opći zahtjevi

4.1.1. Prijelaz na ekološku proizvodnju

- 4.1.1.1. Sljedeća prijelazna razdoblja za proizvodne jedinice u akvakulturi primjenjuju se za sljedeće vrste objekata akvakulture, uključujući postojeće životinje iz akvakulture:

- (a) za objekte koji se ne mogu isušiti, očistiti i dezinficirati, prijelazno razdoblje od 24 mjeseca;
 - (b) za objekte koji su isušeni ili ostavljeni za odmor objekta, prijelazno razdoblje od 12 mjeseci;
 - (c) za objekte koji su isušeni, očišćeni i dezinficirani, prijelazno razdoblje od šest mjeseci;
 - (d) za objekte na otvorenim vodama poput onih koji uzgajaju školjkaše, prijelazno razdoblje od tri mjeseca.
- 4.1.1.2. Tijekom prijelaznog razdoblja gospodarstvo akvakulture može biti podijeljeno na jasno odvojene cjeline, pri čemu se sa svim jedinicama ne upravlja u skladu s pravilima ekološke proizvodnje. Što se tiče proizvodnje životinja iz akvakulture, može se raditi o istoj vrsti pod uvjetom da su jedinice na odgovarajući način odvojene.
- 4.1.2. Podrijetlo životinja iz akvakulture
- 4.1.2.1. Što se tiče podrijetla životinja iz akvakulture, primjenjuju se sljedeća pravila:
- (a) ekološka akvakultura temelji se na uzgoju mladi koja potječe od ekološki uzgojenoga matičnog jata i iz ekoloških uzgajališta;
 - (b) upotrebljavaju se lokalne vrste i u njihovu se uzgoju potiče dobivanje sojeva koji su bolje prilagođeni uzgojnim uvjetima, čime se osiguravaju dobro zdravstveno stanje i dobrobit te učinkovita upotreba hrane; kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi treba pružiti dokumentirani dokaz o njihovu podrijetlu i liječenju;
 - (c) biraju se vrste koje su izdržljive i mogu se uzgajati bez znatne štete za divlji fond;
 - (d) na gospodarstvo se mogu unijeti divlje ulovljene životinje ili životinje iz neekološke akvakulture radi poboljšanja genetskog fonda. Takve se životinje drže sukladno pravilima ekološkog uzgoja najmanje tri mjeseca prije upotrebe za razmnožavanje.
- 4.1.2.2. Sljedeća se pravila primjenjuju u vezi s mrijestom:
- (a) zabranjena je upotreba hormona i njihovih derivata;
 - (b) ne smiju se upotrebljavati umjetna proizvodnja jednospolnih linija, osim ručnim sortiranjem, induciranjem poliploidije, umjetnom hibridizacijom i kloniranjem;
 - (c) moraju se izabrati primjereni sojevi;
 - (d) kada je to primjereno, uspostavljaju se posebni uvjeti za svaku vrstu u uzgoju za upravljanje matičnim jatom, mrijestom i proizvodnjom mladi.
- 4.1.3. Hranidba
- 4.1.3.1. U pogledu hrane za ribe, rakove i bodljikaše primjenjuju se sljedeća pravila:
- (a) životinje se hrane hranom koja ispunjava njihove hranidbene zahtjeve u različitim fazama razvoja;
 - (b) Režimi hranidbe osmišljavaju se sa sljedećim prioritetima:

- i. zdravlje i dobrobit životinja;
 - ii. visoka kakvoća proizvoda, uključujući nutritivni sastav koji će osigurati visoku kakvoću konačnoga jestivog proizvoda;
 - iii. mali utjecaj na okoliš;
- (c) biljni dio hrane potječe iz ekološke proizvodnje, a dio hrane dobiven od vodenih životinja potječe iz ekološke akvakulture ili održivog iskorištavanja ribolovnih izvora;
- (d) neekološki hranidbeni sastojci biljnog podrijetla, hranidbeni sastojci životinjskog i mineralnog podrijetla, dodaci hrani za životinje, određeni proizvodi koji se upotrebljavaju u prehrani životinja i pomoćne tvari u procesu proizvodnje smiju se upotrebljavati samo ako su odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s ovom Uredbom;
- (e) Ne smiju se upotrebljavati pospješivači rasta i umjetne aminokiseline.
- (f) u ekološkoj se akvakulturi smiju upotrebljavati samo hranidbeni materijali mineralnog podrijetla koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19;
- (g) u ekološkoj se akvakulturi smiju upotrebljavati samo dodaci hrani za životinje, određeni proizvodi koji se upotrebljavaju u hranidbi životinja i pomoćne tvari u procesu proizvodnje kako su navedeni u dijelu II. točki 1.4.4.
- 4.1.3.2. Sljedeća se pravila primjenjuju u vezi sa školjkama i drugim vrstama koje ne hrani čovjek, već se hrane prirodnim planktonom:
- (a) takvi organizmi koji se hrane filtracijom zadovoljavaju sve svoje hranidbene potrebe iz prirode, osim mlađi koja se uzgaja u mrijestilištima i rastilištima;
 - (b) područja za uzgoj imaju visok ekološki status kako je određeno Direktivom 2000/60/EZ.
- 4.1.3.3. Posebna pravila za hranu za mesojedne životinje iz akvakulture
- Hrana za mesojedne životinje iz akvakulture nabavlja se prema sljedećim prioritetima:
- (a) ekološka hrana podrijetlom iz akvakulture;
 - (b) riblje brašno i riblje ulje dobiveni iz ribljih ostataka podrijetlom iz ekološke akvakulture prikupljeni od riba, rakova ili mekušaca;
 - (c) riblje brašno, riblje ulje i sastojci ribljeg podrijetla dobiveni iz ostataka riba, rakova ili mekušaca već ulovljenih u održivom ribolovu radi prehrane ljudi;
 - (d) riblje brašno, riblje ulje i sastojci ribljeg podrijetla dobiveni iz cijelih riba, rakova ili mekušaca ulovljenih u održivom ribolovu koji se ne upotrebljavaju za prehranu ljudi;
 - (e) ekološki hranidbeni materijali biljnog ili životinjskog podrijetla; biljni materijal ne prelazi 60 % ukupnih sastojaka.
- 4.1.3.4. Posebna pravila za hranu za određene životinje iz akvakulture
- Ribe u kopnenim vodama, kozice mekušice i slatkovodne kozice te tropske slatkovodne ribe hrane se na sljedeći način:
- (a) hrane se hranom koja je prirodno dostupna u ribnjacima i jezerima;

- (b) ako izvori prirodne hrane iz točke (a) nisu dostupni u dovoljnim količinama, može se upotrebljavati ekološka hrana biljnog podrijetla, po mogućnosti uzgajana na samom uzgajalištu, ili morske alge. Subjekti evidentiraju potrebu za upotrebom dodatne hrane;
- (c) ako se prirodna hrana nadomješta u skladu s točkom (b), hranidbeni obrok za vrste navedene u točki 4.1.5.10. (g) i vrste *Pangasius* spp. može sadržavati najviše 10 % ribljeg brašna ili ribljeg ulja dobivenog iz održivog ribolova.

4.1.4. Zdravstvena zaštita

4.1.4.1. Sprječavanje bolesti

U pogledu sprječavanja bolesti primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) sprječavanje bolesti temelji se na držanju uzgojenih organizama u optimalnim uvjetima primjerenim odabirom mjesta uzgoja, uzimajući u obzir, među ostalim, zahtjeve vrsta za dobrom kvalitetom, protokom i brzinom razmjene vode, optimalnim uređenjem uzgajališta, primjenom dobre uzgojne i upravljačke prakse, uključujući redovito čišćenje i dezinfekciju prostora, hranu za životinje visoke kakvoće, primjerenu gustoću populacije te odabir vrste i soja;
- (b) dopuštena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova;
- (c) u planu upravljanja zdravljem životinja detaljno se navode biosigurnosne mjere i mjere sprječavanja bolesti, uključujući pisani sporazum za savjetovanje u pogledu zdravlja, proporcionalno proizvodnoj jedinici, s kvalificiranim servisima za zdravlje životinja iz akvakulture koji će posjećivati uzgajalište najmanje jednom godišnje i najmanje jednom u dvije godine u slučaju školjkaša;
- (d) sustavi za držanje životinja, oprema i pribor moraju biti pravilno čišćeni i dezinficirani;
- (e) obraštajni organizmi uklanjaju se samo fizički ili ručno te, kada je to primjereno, vraćaju u more na određenoj udaljenosti od uzgajališta;
- (f) za čišćenje i dezinfekciju opreme i objekata smiju se upotrebljavati samo tvari koje su odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.
- (g) U pogledu odmora objekta primjenjuju se sljedeća pravila:
 - i. nadležno tijelo određuje je li potreban odmor objekta kao i njegovo primjereno trajanje koje se provodi i dokumentira nakon svakoga proizvodnog ciklusa u kaveznim sustavima na otvorenom moru;
 - ii. on nije obavezan za uzgoj školjkaša;
 - iii. tijekom odmora objekta kavez ili druga struktura koja se upotrebljava za uzgoj životinja iz akvakulture prazni se, dezinficira i ostavlja prazna prije sljedeće upotrebe;
- (h) kada je to primjereno, nepotrošena riblja hrana, izmet i uginule životinje odmah se uklanjaju kako bi se izbjegao svaki rizik značajne štete za okoliš s obzirom na kakvoću vode, umanjila opasnost od bolesti i izbjeglo privlačenje kukaca ili glodavaca;

- (i) ultraljubičasto svjetlo i ozon mogu se upotrebljavati samo u mrijestilištima i mladičnjacima.
- (j) za biološku kontrolu ektoparazita prednost se daje upotrebi čišće ribe.

4.1.4.2. Veterinarsko liječenje

Sljedeća pravila primjenjuju se u vezi s veterinarskim liječenjem:

- (a) bolesti se odmah liječe kako bi se izbjegla patnja životinja; ako je upotreba fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda neprimjerena, mogu se upotrebljavati kada je to nužno i pod strogim uvjetima te pod nadzorom veterinara kemijski sintetizirani alopatski veterinarsko-medicinski proizvodi uključujući antibiotike. Kada je primjereno, određuju se ograničenja u pogledu tijeka liječenja i karence;
- (b) dopušteni su tretmani vezani uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja koji su propisani na temelju zakonodavstva Unije;
- (c) ako se unatoč preventivnim mjerama za osiguranje zdravlja životinja u skladu s točkom 4.1.4.1. pojavi zdravstveni problem, veterinarsko liječenje može se upotrebljavati sljedećim redoslijedom:
 - i stvari dobivene iz biljaka, životinja ili minerala u homeopatskoj otopini;
 - ii biljke i njihovi ekstrakti bez anestetskog učinka i
 - iii. tvari poput: elemenata u tragovima, metala, prirodnih imunostimulatora ili odobrenih probiotika;
- (d) upotreba alopatskog liječenja ograničava se na dvije serije liječenja godišnje, uz izuzetak cijepljenja i obveznih planova iskorjenjivanja. Međutim, u slučajevima uzgojnog ciklusa koji traje manje od godine dana primjenjuje se ograničenje od jednog alopatskog liječenja. Ako se ustanovljena ograničenja za alopatsko liječenje premaše, predmetne životinje iz akvakulture ne mogu se prodavati kao ekološki proizvodi;
- (e) upotrebljavanje liječenja protiv nametnika koje ne uključuje obvezne sustave kontrole koje provode države članice ograničava se na dva puta godišnje ili jednom godišnje u slučaju uzgojnog ciklusa koji traje manje od 18 mjeseci;
- (f) karenca za alopatsko veterinarsko liječenje i liječenje protiv nametnika u skladu s točkom (d), uključujući liječenje u okviru obveznog sustava suzbijanja i iskorjenjivanja, mora biti dvostruko dulja od karence iz članka 11. Direktive 2001/82/EZ ili, ako razdoblje nije navedeno, mora iznositi 48 sati;
- (g) kad god se upotrebljavaju veterinarsko-medicinski proizvodi, takva se upotreba prijavljuje kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi prije nego što se životinje stave na tržište kao ekološke. Liječene životinje moraju biti jasno prepoznatljive.

4.1.5. Uvjeti smještaja i uzgojna praksa

- 4.1.5.1. Zatvoreni recirkulacijski objekti zabranjeni su za uzgoj životinja iz akvakulture, uz izuzetak mrijestilišta i mladičnjaka ili za uzgoj organizama namijenjenih hranidbi u ekološkom uzgoju.

- 4.1.5.2. Umjetno grijanje ili rashlađivanje vode dopušteno je samo u mrijestilištima i mladičnjacima. Voda iz prirodnih bušotina može se upotrebljavati za grijanje ili rashlađivanje vode u svim proizvodnim fazama.
- 4.1.5.3. Uzgojni okoliš mora biti uređen na način da se životinjama, u skladu s njihovim posebnim potrebama osigura:
- (a) da imaju dovoljno prostora za svoju dobrobit i, ako je primjenjivo, minimalnu uzgojnu gustoću;
 - (b) da se drže u vodi dobre kvalitete, među ostalim s primjerenim protokom i brzinom razmjene vode, dovoljnim razinama kisika i uz održavanje niske razine metabolita;
 - (c) uvjeti temperature i svjetla u skladu sa zahtjevima pojedine vrste uzimajući u obzir zemljopisnu lokaciju;

U slučaju slatkovodne ribe, dno mora biti što sličnije prirodnom.

U slučaju šarana dno mora biti prirodna zemlja.

4.1.5.4. Vodeni kavezni sustavi moraju biti tako osmišljeni i izrađeni da osiguravaju stopu protoka i fizikalno-kemijske parametre koji čuvaju zdravlje životinja i njihovu dobrobit te udovoljavaju njihovim etološkim potrebama.

4.1.5.5. Uzgojne jedinice na kopnu moraju udovoljavati sljedećim uvjetima:

- (a) kod protočnih sustava moguće je pratiti i nadzirati brzinu protoka i kakvoću ulazne i izlazne vode;
- (b) najmanje pet posto površine okoliša („kopneno-vodene dodirne površine”) treba imati prirodnu vegetaciju.

4.1.5.6. Kavezni sustavi na otvorenom moru udovoljavaju sljedećim uvjetima:

- (c) smješteni su tamo gdje su protok vode, dubina i brzina razmjene vode u vodenom stupcu dostatni za umanjivanje utjecaja na morsko dno i okolno more;
- (d) imaju kaveze koji su osmišljeni, izrađeni i održavani u skladu s njihovom izloženošću operativnoj okolini.

4.1.5.7. Kavezni se sustavi osmišljavaju, smještaju i stavljaju u upotrebu tako da je rizik od bijega životinja sveden na minimum.

4.1.5.8. Ako ribe ili rakovi pobjegnu, moraju se poduzeti odgovarajuće mjere, uključujući prema potrebi i njihovo hvatanje, kako bi se umanjio učinak na lokalni ekosustav. O tome se moraju čuvati dokumentirani dokazi.

4.1.5.9. Za uzgoj životinja akvakulture u ribnjacima, bazenima ili uzgojnim bazenima u nizu, uzgajališta moraju biti opremljena ili prirodnim filtrima, taložnicama, biološkim filtrima ili mehaničkim filtrima za sakupljanje otpadnih nutrijenata ili upotrebljavati morske alge ili životinje (školjkaše i alge) koji pridonose poboljšanju kakvoće ispusnih voda. Sustavno praćenje ispusnih voda provodi se u redovitim razmacima kada je to primjereno.

4.1.5.10. Uzgojna gustoća

U svrhu utvrđivanja utjecaja uzgojne gustoće na dobrobit uzgajanih riba potrebno je pratiti stanje riba (poput oštećenja peraja, ostalih povreda, prirasta, ponašanja i općeg zdravstvenog stanja) i kakvoću vode.

Uzgojna gustoća utvrđuje se po vrsti ili skupini vrsta:

(a) Ekološka proizvodnja salmonida u slatkoj vodi:

Predmetne vrste: potočna pastrva (*Salmo trutta*) – kalifornijska pastrva (*Oncorhynchus mykiss*) – potočna zlatovčica (*Salvelinus fontinalis*) – losos (*Salmo salar*) – jezerska zlatovčica (*Salvelinus alpinus*) – lipljen (*Thymallus thymallus*) – američka jezerska zlatovčica (ili siva pastrva) (*Salvelinus namaycush*) – mladica (*Huchohucho*)

Proizvodni sustav	Tovni uzgojni sustavi moraju biti snabdjeveni iz otvorenih sustava iz otvorenih sustava. Protokom vode mora se osigurati najmanje 60 % zasićenosti kisikom za čitavu uzgojnu populaciju te osigurati uzgojni prostor i eliminaciju otpadnih voda.
Maksimalna uzgojna gustoća	Salmonidne vrste koje nisu navedene u nastavku 15 kg/m ³ Losos 20 kg/m ³ Potočna pastrva i kalifornijska pastrva 25 kg/m ³ Jezerska zlatovčica 20 kg/m ³

(a) Ekološka proizvodnja salmonida u morskoj vodi:

Predmetne vrste: losos (*Salmo salar*), potočna pastrva (*Salmo trutta*) – kalifornijska pastrva (*Oncorhynchus mykiss*)

Maksimalna uzgojna gustoća	10 kg/m ³ u mrežnom kaveznom uzgoju
----------------------------	--

(b) Ekološka proizvodnja bakalara (*Gadus morhua*) i ostalih riba iz porodice Gadidae, lubina (*Dicentrarchus labrax*), komarče (*Sparus aurata*), hame (*Argyrosomus regius*), rumba (*Psetta maxima* [= *Scophthalmus maximus*]), pagra (*Pagrus pagrus* [= *Sparus pagrus*]), vrste *Sciaenops ocellatus* i ostalih vrsta iz porodice Sparidae te vrste *Siganus* spp.

Proizvodni sustav	U otvorenim sustavima (mrežno-kavezni uzgoj) s minimalnom brzinom morskih struja da bi se osigurala optimalna dobrobit za ribe ili u otvorenim sustavima na kopnu.
Maksimalna uzgojna gustoća	Za ribe osim rumba: 15 kg/m ³ Za rumb: 25 kg/m ²

(c) Ekološka proizvodnja lubina, komarče, hame, cipla (*Liza*, *Mugil*) i jegulje (*Anguilla* spp.) u zemljanim bazenima u području izraženih plima i oseka te obalnih laguna

Sustav držanja	Tradicionalne solane pretvorene u jedinice za akvakulturnu proizvodnju i slični bazeni u području izraženih plima i
----------------	---

	oseka
Proizvodni sustav	Potrebna je primjerena obnova vode kako bi se osigurala dobrobit riba Najmanje 50 % nasipa mora imati biljni pokrov Potrebni su močvarni depuracijski ribnjaci
Maksimalna uzgojna gustoća	4 kg/m ³

(d) Ekološka proizvodnja jesetre u slatkoj vodi:

Predmetne vrste: porodice (*Acipenseridae*)

Proizvodni sustav	Protok vode u svakoj uzgojnoj jedinici mora biti dostatan za osiguravanje dobrobiti životinja Izlazna voda treba biti jednake kakvoće kao i ulazna voda
Maksimalna uzgojna gustoća	30 kg/m ³

(e) Ekološka proizvodnja riba u kopnenim vodama:

Predmetne vrste: vrste iz porodice *Cyprinidae* i ostale srodne vrste u kontekstu polikulture, uključujući smuđa, štku, soma, vrste iz porodice *Coregonidae*, jesetru

Proizvodni sustav	U ribnjacima koji se povremeno isušuju i u jezerima. U jezerima se mora provoditi isključivo ekološka proizvodnja, uključujući biljnu proizvodnju na suhim površinama. Područje u kojem se vrši izlov mora biti opremljeno dotokom čiste vode i mora biti veličine koja osigurava optimalni prostor za ribe. Riba se nakon izlova mora pohraniti u čistoj vodi. Za organsko i mineralno gnojenje ribnjaka i jezera upotrebljavaju se jedino gnojiva i poboljšivači tla koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19., s najvećom primjenom od 20 kg dušika/hektaru. Zabranjeno je tretiranje koje uključuje sintetske kemikalije za suzbijanje hidrofita i biljnog obraštaja koji se mogu naći u proizvodnim vodama. Područja prirodne vegetacije oko jedinica kopnenih voda trebaju se održavati kao barijera za vanjske kopnene površine koje nisu uključene u uzgojne aktivnosti u skladu s pravilima ekološke akvakulture.
-------------------	---

	Kod tovnog se uzgoja polikultura upotrebljava pod uvjetom da se strogo poštuju kriteriji predviđeni ovim specifikacijama za druge vrste riba koje žive u jezerima.
Maksimalna količina uzgoja	Ukupna proizvodnja ograničena je na 1 500 kg ribe po hektaru godišnje.

(f) Ekološka proizvodnja kozica mekušica i slatkovodnih kozica (*Macrobrachium* spp.):

Uspostavljanje proizvodne(-ih) jedinice(-a)	Lokacija treba biti u sterilnim glinastim područjima kako bi utjecaj konstrukcije bazena na okoliš bio sveden na najmanju moguću mjeru. Bazeni se grade od prirodne, već postojeće gline. Nije dopušteno uništavanje mangrove vegetacije.
Trajanje prijelaznog razdoblja	Šest mjeseci po bazenu, što odgovara normalnom životnom vijeku uzgajane kozice.
Podrijetlo matičnog jata	Nakon tri godine djelovanja uzgajališta najmanje polovina matičnog jata treba biti udomaćena. Ostatak treba biti divlje matično jato slobodno od uzročnika bolesti koje potječe iz održivog ribolova. Potrebno je provesti obvezan pregled prve i druge generacije prije nego ih se unese u uzgajalište.
Ablacija stapkastih očiju	Zabranjena je.
Maksimalne uzgojne gustoće u uzgajalištu i proizvodna ograničenja	Ličinke: maksimalno 22 post larve/m ² Maksimalna trenutačna biomasa: 240 g/m ²

(g) Mekušci i bodljikaši:

Proizvodni sustavi	Parangali, splavi, pridneni uzgoj, mrežaste vreće, kavezi, podlošci, vrše, bouchot stupovi i ostali sustavi držanja. Za uzgoj dagnji na plutačama ne smije biti više od jednog pergolara po kvadratnom metru. Duljina pergolara ne smije biti veća od 20 m. Stanjivanje pergolara ne smije se odvijati tijekom uzgojnog ciklusa, međutim dopušteno je rasađivanje pergolara ako se time ne povećava uzgojna gustoća.
--------------------	---

(h) Tropske slatkovodne ribe: mliječnica (*Chanos chanos*), tilapija (*Oreochromis* spp.), vrste *Pangasius* spp.:

Proizvodni sustavi	Ribnjaci i mrežni kavezi
Maksimalna uzgojna gustoća	Pangasius: 10 kg/m ³ Oreochromis: 20 kg/m ³

4.1.6. Dobrobit životinja

4.1.6.1. Sve osobe koje su uključene u skrb o životinjama akvakulture posjeduju potrebna osnovna znanja i vještine vezane uz zdravstvene potrebe i dobrobit životinja.

- 4.1.6.2. Rukovanje životinjama iz akvakulture treba se svesti na minimum, obavljati s najvećim oprezom te s pomoću primjerene opreme i u skladu s protokolima kako bi se izbjegao stres i fizičko oštećenje povezano s postupcima rukovanja. Matičnim se jatom rukuje tako da se fizičko oštećenje i stres svedu na minimum i, kada je to primjereno, uz anesteziju. Postupci selektiranja trebaju se svesti na minimum i odvijati prema potrebi kako bi se osigurala dobrobit životinja.
- 4.1.6.3. Na upotrebu umjetnog svjetla primjenjuju se sljedeća ograničenja:
- (a) za produljivanje prirodnoga dnevnog svjetla ne smije premašivati maksimum u odnosu na etološke potrebe, zemljopisne uvjete i opće zdravstveno stanje uzgajanih životinja i iznosi maksimalno 16 sati na dan, osim za potrebe reprodukcije;
 - (b) nagle promjene u intenzitetu svjetla treba izbjegavati u doba izmjene svjetlosnih uvjeta upotrebom prigušenog svjetla ili pozadinskog osvjetljenja.
- 4.1.6.4. Aeracija se dopušta da bi se osigurala dobrobit životinja i njihovo zdravlje pod uvjetom da se mehanički aeratori po mogućnosti snabdijevaju energijom iz izvora obnovljive energije.
- 4.1.6.5. Dopusštena je upotreba kisika samo za upotrebe povezane sa zdravljem i dobrobiti životinja te s kritičnim fazama proizvodnje ili prijevoza u sljedećim slučajevima:
- (a) u iznimnim slučajevima temperaturnog porasta ili pada atmosferskog tlaka ili slučajnog onečišćenja;
 - (b) kod povremenih postupaka u upravljanju fondom kao što su uzorkovanje i selektiranje;
 - (c) da bi se osiguralo preživljavanje fonda uzgajališta.
- 4.1.6.6. Poduzimaju se primjerene mjere kako bi se trajanje prijevoza životinja akvakulture što je više moguće smanjilo.
- 4.1.6.7. Svaka patnja svodi se na minimum tijekom cijelog života životinje, uključujući i vrijeme klanja.
- 4.1.6.8. Treba primjenjivati tehnike usmrćivanja ribe, koje osiguravaju trenutni gubitak svijesti i neosjetljivost na bol. Rukovanje prije klanja provodi se tako da se izbjegnu ozljede, a patnja i stres smanje što je više moguće. Pri izboru optimalnih metoda usmrćivanja potrebno je uzeti u obzir razlike u izlovnim veličinama ribe, vrste te proizvodna mjesta.

4.2. Posebna pravila za mekušce

4.2.1. Podrijetlo ličinki

U pogledu podrijetla ličinki primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) u slučaju školjkaša mogu se upotrebljavati divlje ličinke sakupljene izvan granica proizvodne jedinice, pod uvjetom da ne postoji značajna šteta za okoliš i ako je to dopušteno lokalnim zakonodavstvom te ako one potječu iz:
 - i. staništa za koja je malo vjerojatno da će preživjeti zimsko vrijeme ili ako su višak u odnosu na potrebe ili
 - ii. prirodnih parkova ličinki školjkaša na kolektorima;

- (b) Za japansku kamenicu *Crassostrea gigas*, prednost se daje stoku koji je selektivno uzgajan radi smanjenja mriješta u divljini;
- (c) vodi se evidencija o tome kako, gdje i kada su sakupljene divlje ličinke kako bi se osigurala sljedivost sve do područja sakupljanja;

4.2.2. Uvjeti smještaja i uzgojna praksa

U pogledu uvjeta smještaja i uzgojne prakse primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) uzgoj se može provoditi u istoj vodenoj površini kao i uzgoj ekološki uzgajanih riba i morskih algi u sustavu polikulture, što se dokumentira u planu održivog upravljanja. Školjkaši se mogu uzgajati i u polikulturi zajedno s puževima kao što su obalni pužići;
- (b) proizvodnja školjkaša u ekološkom uzgoju odvija se na lokacijama koje su ograničene stupovima, plutačama ili drugim jasnim oznakama i, tamo gdje je potrebno, ograđuje se mrežastim vrećama, kavezima ili drugim proizvedenim sredstvima;
- (c) u ekološkim uzgajalištima školjkaša treba na najmanju moguću razinu smanjiti negativni utjecaj na vrste koje su važne za očuvanje. Ako se upotrebljavaju mreže protiv grabežljivaca, moraju biti izrađene tako da ne škode pticama plivaricama.

4.2.3. Uzgoj

U pogledu uzgoja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) uzgoj dagnji na pergolarima i s pomoću drugih metoda navedenih u točki 4.1.5.10. podtočki (h) može biti prihvatljiv za ekološku proizvodnju;
- (b) pridneni uzgoj mekušaca dopušten je samo ako to nema značajni utjecaj na okoliš na mjestima sakupljanja i rasta. Dokaz o minimalnom utjecaju na okoliš treba popratiti istraživanjem i izvješćem o području uzgoja koje subjekt dostavlja kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi. Izvješće se dodaje kao posebno poglavlje održivom planu upravljanja.

4.2.4. Upravljanje

U pogledu upravljanja primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) kod uzgoja se upotrebljava uzgojna gustoća koja nije veća od one koja se upotrebljava za konvencionalno uzgojene školjkaše na predmetnom lokalitetu. Selektiranje, razrjeđivanje i prilagodbe uzgojne gustoće provode se u skladu s biomasom te na takav način da se osiguraju dobrobit životinja i visoka kvaliteta proizvoda;
- (b) obraštajni organizmi uklanjaju se fizički ili ručno te, kada je to primjereno, vraćaju u more na određenoj udaljenosti od uzgajališta mekušaca; Mekušci se jednom tijekom uzgojnog ciklusa mogu tretirati otopinom vapna radi suzbijanja kompetitivnih obraštajnih organizama.

4.2.5. Posebna pravila uzgoja kamenica

Dopušta se uzgoj u vrećama na nogarima. Te ili druge strukture na kojima se nalaze kamenice postavljaju se tako da se izbjegne stvaranje potpune barijere uz obalu. Kamenice se pažljivo pozicioniraju na

ležišta u odnosu na smjer plime i oseke radi poboljšanja proizvodnje. Proizvodnja mora udovoljavati zahtjevima iz točke 4.1.5.10. podtočke (h).

Dio IV.: Pravila proizvodnje prerađene hrane i hrane za životinje

Osim općih pravila proizvodnje koja su utvrđena u člancima 7., 9. i 13., na prerađenu hranu i prerađenu hranu za životinje primjenjuju se i pravila utvrđena u ovom dijelu.

- 1. Opći zahtjevi u pogledu proizvodnje prerađene hrane i hrane za životinje**
- 1.1. Prehrambeni aditivi, dodaci hrani za životinje, pomoćne tvari u procesu proizvodnje i druge tvari i sastojci koji se upotrebljavaju za preradu hrane ili hrane za životinje i svi primijenjeni postupci prerade, kao što je dimljenje, moraju biti u skladu s načelima dobre proizvodne prakse¹⁰.
- 1.2. Subjekti koji proizvode prerađenu hranu ili hranu za životinje uspostavljaju i ažuriraju primjerene postupke koji se temelje na sustavnom utvrđivanju kritičnih faza prerade.
- 1.3. Primjena postupaka iz točke 1.2. u svakom trenutku jamči da su proizvedeni prerađeni proizvodi u skladu s ovom Uredbom.
- 1.4. Subjekti moraju postupati u skladu s postupcima iz točke 1.2. i provoditi ih, a naročito moraju:
 - (a) poduzimati preventivne mjere kako bi izbjegli opasnost od onečišćenja neodobrenim tvarima ili proizvodima;
 - (b) provoditi odgovarajuće mjere čišćenja, pratiti njihovu djelotvornost i evidentirati te radnje;
 - (c) jamčiti da se neekološki proizvodi ne stavljaju na tržište s oznakom koja upućuje na ekološku proizvodnju.
- 1.5. Priprema prerađenih ekoloških proizvoda vremenski se ili prostorno odvaja od pripreme neekoloških proizvoda. Ako se u predmetnoj jedinici za pripremanje pripremaju ili čuvaju i neekološki proizvodi, subjekt:
 - (a) o tome izvješćuje kontrolno tijelo ili kontrolnu ustanovu;
 - (b) izvodi radnje neprekidno dok se ne obradi cijela serija, prostorno ili vremenski odvojeno od sličnih radnji koje se obavljaju na neekološkim proizvodima;
 - (c) skladišti ekološke proizvode, prije i nakon radnji, prostorno ili vremenski odvojene od neekoloških proizvoda;
 - (d) održava na raspolaganju ažuriran upisnik svih radnji i prerađenih količina;
 - (e) poduzima potrebne mjere kako bi se osigurala identifikacija serija i izbjeglo miješanje ili zamjena s neekološkim proizvodima;
 - (f) provodi radnje na ekološkim proizvodima samo nakon odgovarajućeg čišćenja proizvodne opreme.
- 1.6. Ne smiju se upotrebljavati proizvodi, tvari i tehnike s pomoću kojih se ponovno uspostavljaju svojstva izgubljena tijekom prerade i skladištenja ekološke hrane,

¹⁰ Dobra proizvođačka praksa (DPP) kako je određena u članku 3. točki (a) Uredbe Komisije (EZ) br. 2023/2006 od 22. prosinca 2006. o dobroj proizvođačkoj praksi za materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom (SL L 384, 29.12.2006., str. 75.)

ispravljaju posljedice nemara u preradi te ekološke hrane ili s pomoću kojih bi se na neki drugi način mogla prikriti prava priroda proizvoda namijenjenih stavljanju na tržište kao ekološke hrane.

2. Zahtjevi u pogledu proizvodnje prerađene hrane

2.1. Za sastav ekološke prerađene hrane vrijede sljedeći uvjeti:

- (a) proizvod se proizvodi uglavnom od sastojaka poljoprivrednog podrijetla; da bi se utvrdilo je li proizvod proizveden uglavnom od sastojaka poljoprivrednog podrijetla, dodana voda i sol ne uzimaju se u obzir;
- (b) prehrambeni aditivi, pomoćne tvari u procesu proizvodnje, arome, voda, sol, pripravci od mikroorganizama i prehrambenih enzima, minerali, elementi u tragovima, vitamini, aminokiseline i ostali mikronutrijenti u hrani za posebne prehrambene potrebe smiju se upotrebljavati samo ako su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.;
- (c) ekološki sastojak ne smije biti prisutan zajedno s istim sastojkom dobivenim u prijelaznom razdoblju ili u neekološkom obliku;
- (d) hrana proizvedena od biljaka uzgojenih u prijelaznom razdoblju smije sadržavati samo jedan biljni sastojak poljoprivrednog podrijetla.

2.2. Upotreba određenih proizvoda i tvari u preradi hrane

2.2.1. U preradi hrane smiju se upotrebljavati samo proizvodi i tvari navedene u točki 2.1. podtočki (b) te proizvodi i tvari iz točaka 2.2.2., 2.2.4. i 2.2.5., s izuzetkom proizvoda i tvari iz sektora vina za koje se primjenjuje dio V. točka 2. i kvasca za koji se primjenjuje dio VI. točka 1.3.

2.2.2. U preradi hrane dopušteno je upotrebljavati sljedeće proizvode i tvari:

- (a) pripravke mikroorganizama i prehrambenih enzima koji se obično upotrebljavaju u preradi hrane; međutim, prehrambeni enzimi koji se upotrebljavaju kao prehrambeni aditivi moraju biti odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.;
- (b) tvari i proizvode kako su definirani u članku 3. stavku 2. točkama (b) i (d) Uredbe (EZ) br. 1334/2008 Europskog parlamenta i Vijeća,¹¹ koji se na deklaraciji navode kao prirodne aromatične tvari ili prirodni aromatični pripravci u skladu s člankom 15. stavkom 1. točkom (e) i člankom 16. te Uredbe;
- (c) boje za otiskivanje žigova na mesu i kori jaja u skladu s člankom 17. Uredbe (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹²;
- (d) vodu za piće i sol (s natrijevim kloridom ili kalijevim kloridom kao temeljnim sastojcima) koji se općenito primjenjuju u preradi hrane;

¹¹ Uredba (EZ) br. 1334/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o aromama i nekim sastojcima hrane s osobinama aroma za upotrebu u i na hrani, te o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91, uredbi (EZ) br. 2232/96 i (EZ) br. 110/2008 te Direktive 2000/13/EZ (SL L 354, 31.12.2008., str. 34.).

¹² Uredba (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim aditivima (SL L 354, 31.12.2008., str. 16.).

- (e) minerale (uključujući elemente u tragovima), vitamine, aminokiseline i mikronutrijente, koji su dopušteni samo u mjeri u kojoj je njihova primjena u hrani u kojoj su sadržani zakonski obvezna.

2.2.3. Za potrebe izračuna iz članka 21. stavka 3. primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) određeni prehrambeni aditivi koji su odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19. izračunavaju se kao sastojci poljoprivrednog podrijetla;
- (b) pripravci i tvari iz točke 2.2.2. ne ulaze u izračun sastojaka poljoprivrednog podrijetla;
- (c) kvasac i proizvodi od kvasca izračunavaju se kao sastojci poljoprivrednog podrijetla.

2.2.4. Sljedeći neekološki sastojci poljoprivrednog podrijetla smiju se upotrebljavati u preradi ekološke hrane:

- (a) proizvodi životinjskog podrijetla:
 - i. vodeni organizmi koje ne potječu iz akvakulture, a dopušteni su u pripravljanju neekološke hrane;
 - ii. želatina;
 - iii. crijeva;
- (b) neprerađeni biljni proizvodi i proizvodi koji su postupkom prerade dobiveni od njih:
 - i. jestivo voće, orašasti plodovi i sjemenke:
 - orasi kola *Cola acuminata*;
 - ii. jestivi začini i začinsko bilje:
 - sjemenje hrena *Armoracia rusticana*;
 - cvijeće šafranike *Carthamus tinctorius*;
 - potočarka *Nasturtium officinale*.
 - iii. razno:
 - alge, uključujući morske alge;
- (c) prerađeni biljni proizvodi:
 - i. šećeri, škrobovi i ostali proizvodi od žitarica i gomoljika:
 - rižino valjano tijesto (rižin papir);
 - škrob od riže i voštanog kukuruza, koji nije kemijski modificiran;
 - ii. razno:
 - rum, dobiven samo iz soka šećera od trske.

2.2.5. Masti i ulja, rafinirana ili ne, ali koja nisu kemijski modificirana, mogu se upotrebljavati u svojem neekološkom obliku ako potječu od biljaka koje nisu:

- kakaovac *Theobroma cacao*;
- kokos *Cocos nucifera*;

- maslina *Olea europaea*;
- suncokret *Helianthus annuus*;
- palma *Elaeis guineensis*;
- repa *Brassica napus, rapa*;
- šafranika *Carthamus tinctorius*;
- sezam *Sesamum indicum*;
- soja *Glycine max.*

3. Zahtjevi u pogledu proizvodnje prerađene hrane za životinje

- 3.1. Ekološke sirovine za hranu za životinje ili sirovine proizvedene tijekom prijelaznog razdoblja ne smiju ući u sastav ekoloških proizvoda za hranidbu životinja istodobno kad i iste sirovine za hranu za životinje proizvedene neekološkim metodama.
- 3.2. Sirovine za hranu za životinje koje se upotrebljavaju ili prerađuju u ekološkoj proizvodnji ne smiju biti prethodno prerađene s pomoću kemijski sintetiziranih otapala.

Dio V.: Vino

1. Područje primjene

- 1.1. Osim općih pravila proizvodnje koja su utvrđena u člancima 7., 8., 9. i 14., na ekološku proizvodnju proizvoda sektora vina kako su navedeni u članku 1. stavku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 1308/2013 primjenjuju se i pravila utvrđena u ovom dijelu.
- 1.2. Primjenjuju se uredbe Komisije (EZ) br. 606/2009¹³ i (EZ) br. 607/2009,¹⁴ osim ako je u ovom dijelu izričito navedeno drukčije.

2. Primjena određenih proizvoda i tvari

- 2.1. Proizvodi iz sektora vina proizvode se od ekoloških sirovina.
- 2.2. Samo proizvodi i tvari koje su odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19. smiju se primjenjivati za proizvodnju proizvoda iz sektora vina, uključujući tijekom procesa i enoloških postupaka, podložno uvjetima i ograničenjima koja su utvrđena u Uredbi (EU) br. 1308/2013 i Uredbi (EZ) br. 606/2009, a posebno u Prilogu I.A toj Uredbi.

3. Enološki postupci i ograničenja

- 3.1. Ne dovodeći u pitanje odjeljke 1. i 2. i posebne zabrane i ograničenja predviđena u točkama 3.2. do 3.5., dopušteni su samo enološki postupci, procesi i obrade, uključujući ograničenja predviđena u članku 80. i članku 83. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013 te u članku 3., člancima 5. do 9. i člancima 11. do 14. Uredbe (EZ) br. 606/2009 i prilogima tim uredbama, koji su se primjenjivali prije 1. kolovoza 2010.

¹³ Uredba Komisije (EZ) br. 606/2009 od 10. srpnja 2009. o utvrđivanju određenih detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 479/2008 u pogledu kategorija proizvoda od vinove loze, enoloških postupaka i primjenjivih ograničenja (SL L 193, 24.7.2009., str. 1.).

¹⁴ Uredba Komisije (EZ) br. 607/2009 od 14. srpnja 2009. o utvrđivanju određenih detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 479/2008 u pogledu zaštićenih oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla, tradicionalnih izraza, označavanja i prezentiranja određenih proizvoda u sektoru vina (SL L 193, 24.7.2009., str. 60.).

- 3.2. Zabranjena je primjena sljedećih enoloških postupaka, procesa i obrada:
- (a) djelomično koncentriranje hlađenjem u skladu s dijelom I. odjeljkom B.1. točkom (c) Priloga VIII. Uredbi (EU) br. 1308/2013;
 - (b) uklanjanje sumpornog dioksida fizikalnim postupcima u skladu s točkom 8. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009;
 - (c) obrada elektrodijalizom kako bi se postigla stabilnost vina na tartarate u skladu s točkom 36. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009;
 - (d) djelomična dealkoholizacija vina u skladu s točkom 40. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009;
 - (e) Obrada kationskim izmjenjivačima radi postizanja stabilnosti vina na tartarate u skladu s točkom 43. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009.
- 3.3. Dopuštena je primjena sljedećih enoloških postupaka, procesa i obrada pod sljedećim uvjetima:
- (a) kod toplinske obrade u skladu s točkom 2. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009 temperatura ne smije prijeći 70 °C;
 - (b) kod centrifugiranja i filtracije s inernim sredstvima za filtriranje ili bez njih u skladu s točkom 3. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009 veličina otvora ne smije biti manja od 0,2 mikrometra.
- 3.4. Komisija će do 1. kolovoza 2015. preispitati primjenu sljedećih enoloških postupaka, procesa i obrada radi njihova postupnog ukidanja ili daljnjeg ograničavanja:
- (a) toplinskih obrada kako su navedene u točki 2. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009;
 - (b) upotrebu ionskih izmjenjivačkih smola kako je navedeno u točki 20. Priloga I.A Uredbi (EZ) br. 606/2009;
 - (c) reverznu osmozu u skladu s dijelom I. odjeljkom B.1. točkom (b) Priloga VIII. Uredbi (EZ) br. 1308/2013.
- 3.5. Izmjene uvedene nakon 1. kolovoza 2010. vezano uz enološke postupke, procese i obrade predviđene u Uredbi (EZ) br. 1234/2007 ili Uredbi (EZ) br. 606/2009 smiju se primjenjivati u ekološkoj proizvodnji vina tek nakon donošenja mjera potrebnih za provedbu pravila proizvodnje predviđenih u odjeljku 3. i, ako bude potrebna, procjene u skladu s člankom 19. ove Uredbe.

Dio VI.: Kvasci koji se upotrebljavaju kao hrana ili hrana za životinje

Osim općih pravila proizvodnje koja su utvrđena u člancima 7., 9. i 15., na ekološke kvasce koji se upotrebljavaju kao hrana ili hrana za životinje primjenjuju se i pravila utvrđena u ovom dijelu.

1. Opći zahtjevi

- 1.1. Za proizvodnju ekološkog kvasca smiju se upotrebljavati samo ekološki proizvedeni supstrati.
- 1.2. Ekološki kvasac ne smije biti prisutan u ekološkoj hrani ili hrani za životinje zajedno s neekološkim kvascem.

- 1.3. U proizvodnji, pripravcima i formulaciji ekološkog kvasca smiju se upotrebljavati sljedeće tvari:
- (a) pomoćne tvari u procesu proizvodnje koje su odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.;
 - (b) proizvodi i tvari iz dijela IV. točke 2. 2.2. podtočaka (a) i (d).

PRILOG III.

Sakupljanje, pakiranje, prijevoz i skladištenje proizvoda

1. Sakupljanje proizvoda i prijevoz u jedinice za pripremu

Subjekti mogu istodobno sakupljati ekološke i neekološke proizvode samo ako se poduzmu odgovarajuće mjere kojima se sprječava svako moguće miješanje ili zamjena s neekološkim proizvodima i osigurava prepoznavanje ekoloških proizvoda. Informacije koje se odnose na dane, sate i opseg prikupljanja te datum i vrijeme primitka proizvoda subjekt drži dostupnima kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi.

2. Pakiranje i prijevoz proizvoda do drugih subjekata ili jedinica

2.1. Subjekti moraju osigurati da se ekološki proizvodi prevoze do drugih subjekata ili jedinica, uključujući trgovce na veliko i malo, samo u primjerenoj ambalaži, kontejnerima ili vozilima koja su zatvorena tako da se sadržaj ne može zamijeniti bez krivotvorenja ili oštećenja plombe i s oznakom na kojoj je, ne dovodeći u pitanje sve druge oznake propisane pravom Unije, navedeno sljedeće:

- (a) naziv i adresa subjekta i, ako je različita, vlasnika ili prodavatelja proizvoda;
- (b) naziv proizvoda ili opis krmne smjese zajedno s upućivanjem na ekološku proizvodnju;
- (c) naziv ili kodni broj kontrolnog tijela ili kontrolne ustanove kojima subjekt podliježe;
- (d) prema potrebi, identifikacijska oznaka serije prema sustavu označivanja koji je ili odobren na nacionalnoj razini ili dogovoren s kontrolnim tijelom ili kontrolnom ustanovom i koji omogućuje povezivanje serije s izvješćima iz članka 24.

Podaci iz točaka (a) do (d) mogu se navesti i na pratećem dokumentu ako se takav dokument može nesporno povezati s ambalažom, kontejnerom ili prijevoznim sredstvom u kojem se proizvod prevozi. Taj prateći dokument sadržava informacije o dobavljaču ili prijevozniku.

2.2. Zatvaranje ambalaže, kontejnera ili vozila nije potrebno:

- (a) ako se prijevoz odvija izravno između subjekta i drugog subjekta i oba podliježu sustavu kontrole u ekološkoj proizvodnji;
- (b) ako su proizvodi popraćeni dokumentom u kojemu su navedene informacije propisane točkom 2.1. i
- (c) ako i subjekt pošiljatelj i subjekt primatelj o takvom prijevozu vode pisanu evidenciju koja je na raspolaganju kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi.

3. Posebna pravila za prijevoz hrane za životinje u druge jedinice za proizvodnju ili preradu ili skladišne prostore

Kada prevoze hranu za životinje u druge jedinice za proizvodnju ili preradu ili skladišne prostore, subjekti osiguravaju da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) tijekom prijevoza, ekološki proizvedena hrana za životinje, hrana za životinje iz prijelaznog razdoblja i neekološka hrana za životinje moraju biti učinkovito fizički odvojene;

- (b) vozila ili kontejneri u kojima su se prevozili neekološki proizvodi smiju biti upotrijebljeni za prijevoz ekoloških proizvoda jedino ako:
 - i. su prije početka prijevoza ekoloških proizvoda provedene odgovarajuće mjere čišćenja čija je učinkovitost provjerena i ako subjekti evidentiraju te postupke;
 - ii. su provedene sve primjerene mjere ovisno o rizicima procijenjenima u skladu sa sustavom kontrola i, prema potrebi, subjekti jamče da se neekološki proizvodi ne mogu staviti na tržište s oznakom koja upućuje na ekološku proizvodnju;
 - iii. subjekt o takvim operacijama prijevoza vodi pisanu evidenciju koja je na raspolaganju kontrolnom tijelu ili kontrolnoj ustanovi;
- (c) prijevoz gotove ekološke hrane za životinje fizički je ili vremenski odvojen od prijevoza drugih gotovih proizvoda;
- (d) tijekom prijevoza evidentira se početna količina proizvoda i svaka pojedinačna isporučena količina tijekom kruga isporuke.

4. Prijevoz žive ribe

- 4.1. Živa se riba prevozi u prikladnim bazenima s čistom vodom koja udovoljava njihovim fiziološkim potrebama u pogledu temperature i otopljenog kisika.
- 4.2. Prije prijevoza ribe i proizvoda od ribe iz ekološkog uzgoja bazeni se trebaju temeljito očistiti, dezinficirati i isprati.
- 4.3. Radi izbjegavanja stresa poduzimaju se mjere predostrožnosti. Tijekom prijevoza gustoća ne smije doseći razinu koja šteti vrsti koja se prevozi.
- 4.4. Za radnje iz točaka 4.1., 4.2. i 4.3. vodi se evidencija.

5. Primanje proizvoda do drugih subjekata ili jedinica

Po primitku ekološkog proizvoda subjekt provjerava zatvorenost ambalaže ili kontejnera ako se to zahtijeva i postojanje oznaka predviđenih odjeljkom 2.

Subjekt unakrsno provjerava podatke na deklaraciji iz odjeljka 2. u odnosu na podatke u pratećim dokumentima. Rezultat tih provjera izričito se navodi u evidenciji iz članka 24.

6. Posebna pravila za prihvata proizvoda iz treće zemlje

Ako se ekološki proizvodi uvoze iz treće zemlje, prevoze se u odgovarajućoj ambalaži ili kontejnerima, koji su zatvoreni tako da je spriječena zamjena sadržaja i koji nose oznaku izvoznika i sve druge oznake i brojeve koji služe za identifikaciju serije, i s potvrdom o kontrolnom pregledu za uvoz iz trećih zemalja, prema potrebi.

Po primitku ekološkog proizvoda uvezenog iz treće zemlje fizička ili pravna osoba kojoj se isporučuje uvezena pošiljka i koja je prima u svrhu daljnje pripreme ili stavljanja na tržište mora provjeriti zatvorenost ambalaže ili kontejnera i, kod proizvoda uvezenih u skladu s člankom 28. stavkom 1. točkom (b) podtočkom i., provjerava da je potvrdom o inspekcijskom pregledu iz tog članka obuhvaćen tip proizvoda koji se nalazi u pošiljci. Rezultat tih provjera izričito se navodi u evidenciji iz članka 24.

7. Skladištenje proizvoda

- 7.1. Prostorima za skladištenje proizvoda upravlja se tako da se osigura identifikacija serija i izbjegne svako miješanje ili onečišćenje s proizvodima ili tvarima koji nisu u

skladu s pravilima ekološke proizvodnje. Ekološki proizvodi moraju u svakom trenutku biti jasno prepoznatljivi.

- 7.2. U jedinicama za ekološki uzgoj bilja i životinja zabranjeno je skladištiti poljoprivredne sirovine, osim onih koje su odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u skladu s člankom 19.
- 7.3. Na poljoprivrednim gospodarstvima ili gospodarstvima akvakulture dopušteno je držanje alopatskih veterinarsko-medicinskih proizvoda i antibiotika pod uvjetom da ih je propisao veterinar u vezi s liječenjem iz dijela II. točke 1.5.2.2 i dijela III. točke 4.1.4.2. podtočke (a) Priloga II. te pod uvjetom da se čuvaju na mjestu koje je pod nadzorom i da su upisani u evidenciju stoke iz članka 24..
- 7.4. Kada subjekti rukuju i neekološkim i ekološkim proizvodima, a potonji su uskladišteni u skladišne objekte u kojima su smješteni i drugi poljoprivredni ili prehrambeni proizvodi:
 - (e) ekološki proizvodi drže se odvojeno od drugih poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda;
 - (f) poduzimanju se sve mjere kako bi se osigurala identifikacija pošiljaka i izbjeglo miješanje ili zamjena s neekološkim proizvodima;
 - (g) prije početka skladištenja ekoloških proizvoda moraju biti provedene odgovarajuće mjere čišćenja čija je učinkovitost provjerena i subjekti moraju evidentirati te postupke;

PRILOG IV.
IZRAZI IZ ČLANKA 21.

BG: биологичен.
ES: ecológico, biológico.
CS: ekologické, biologické.
DA: økologisk.
DE: ökologisch, biologisch.
ET: mahe, ökoloogiline.
EL: βιολογικό.
EN: organic.
FR: biologique.
GA: orgánach.
HR: ekološki.
IT: biologico.
LV: bioloģisks, ekoloģisks.
LT: ekologiškas.
LU: biologesch.
HU: ökológiai.
MT: organiku.
NL: biologisch.
PL: ekologiczne.
PT: biológico.
RO: ecologic.
SK: ekologické, biologické.
SL: ekološki.
FI: luonnonmukainen.
SV: ekologisk.

PRILOG V.
LOGOTIP EUROPSKE UNIJE ZA EKOLOŠKU PROIZVODNJU I KODNI
BROJEVI

1. Logotip

- 1.1. Logotip Europske unije za ekološku proizvodnju mora biti u skladu s modelom navedenim u nastavku:

Treba umetnuti LOGOTIP

- 1.2. Referentna boja u bojama Pantone je Pantone zelena br. 376 i zelena (50 % cijan + 100 % žuta) kada se upotrebljava četverbojni tisak.
- 1.3. Logotip Europske unije za ekološku proizvodnju može se upotrebljavati i u crno-bijeloj varijanti kako je prikazano, samo kada upotreba obojenog logotipa nije praktično izvediva.

Treba umetnuti LOGOTIP

- 1.4. Ako je boja pozadine na ambalaži ili deklaraciji tamna, simboli se mogu upotrijebiti u negativu upotrebljavajući boju pozadine na ambalaži ili deklaraciji.
- 1.5. Ako se upotrebljava logotip u boji na obojenoj pozadini, zbog čega je teško vidljiv, može se upotrebljavati vanjska linija razgraničenja oko logotipa kako bi se poboljšao kontrast s bojama pozadine.
- 1.6. U nekim posebnim situacijama, kada su navodi na ambalaži jednobojni, logotip Europske unije za ekološku proizvodnju može se upotrijebiti u istoj boji.
- 1.7. Logotip Europske unije za ekološku proizvodnju mora biti visok najmanje 9 mm i širok najmanje 13,5 mm; omjer između visine i širine mora uvijek biti 1 : 1,5. Iznimno se najmanja moguća veličina može se reducirati na visinu od 6 mm za vrlo mala pakiranja.
- 1.8. Logotip Europske unije za ekološku proizvodnju može se povezati s grafičkim ili tekstualnim elementima koji se odnose na ekološku proizvodnju pod uvjetom da ti elementi ne preoblikuju ili mijenjaju prirodu logotipa Europske unije za ekološku proizvodnju ni bilo koji navod utvrđen u skladu s člankom 22. Ako se upotrebljava u povezanosti s nacionalnim ili privatnim logotipima u zelenoj boji koja je drukčija od referentne boje iz točke 2., logotip Europske unije za ekološku proizvodnju može se upotrebljavati u toj nereferentnoj boji.

2. Kodni brojevi

Kodni brojevi imaju sljedeći opći format:

AB-CDE-999

pri čemu je:

- (h) „AB” ISO oznaka države u kojoj se provode kontrole;
- (i) „CDE” je troslovni izraz koji određuje Komisija ili svaka država članica, kao što su „bio” ili „eko” ili „org” ili „eko”, kojim se uspostavlja povezanost s ekološkom proizvodnjom; i
- (j) „999” je referentni broj koji se sastoji od najviše tri znamenke, a dodjeljuje ga:

- i. nadležno tijelo svake države članice kontrolnim tijelima ili kontrolnim ustanovama kojima je delegiralo poslove kontrole;
- ii. Komisija:
 - kontrolnim tijelima i kontrolnim ustanovama koje je Komisija priznala u skladu s člankom 29.;
 - nadležnim tijelima trećih zemalja koja je Komisija priznala u skladu s člankom 31.